

Naročnina

za državo SHS:
na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:
mesečno Din 30

Sobotna izdaja:
celoletno

v Jugoslaviji Din 60
v inozemstvu 80

SLOVENEČ

5 tedensko prilogo „Ilustrirani Slovenec“

Cene inseratov:

Enostolpna petstna vrsta
mal oglas po Din 1'50 in
Din 2'—, večji oglas nad
45 mm višine po Din 2'50,
veliki po Din 3'— in 4'—,
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izvenredni
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.

Pošiltna plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne spre-
jemajo. Uredništva telefon 50, upravnništva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sara-
jevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Naši dijaki.

Na letošnjem zborovanju se hoče dijaštvo
dodobra pogledati v sebe in si urediti svoje
notranje življenje, pa tudi nekaj popraviti
zunanje forme, ki so pa v glavnem že precej
dobro ustanovljene. Govorilo bo o duhu, ki
mora prešiniti vsakega današnjega študenta
in ga napraviti modernega v pravem pomenu
besede. Zdi se, da to ne bo težko, ker bo ta
duh že zadosti pripravljen zavel na zborova-
nju. Pripravljali so ga posamezniki, prouče-
vale ga skupine, Stična ga bo pogledala in
utrdila, skupno zborovanje pa naj ga ponese
do slednje duševnosti kat. dijaštva, da bodo
vsi kot eden.

Novo pot pa hoče pokazati že način
letošnjega zborovanja, ki je zelo različen od
običajnega obiskovanja raznih dvoran in Ljub-
ljani ali Mariboru. Klic dijaštva koncem šol-
skega leta je enoglasen: počitek, narava, pro-
stost, saj preživeli in pretrpi v trdem mestu
ogromno večino dni v letu. Zakaj se ne bi v
skladu s temi težnjami izpeljalo delo, ki ga
ima izvršiti dijak za sebe v počitnicah? Res,
v tem zmisli naj se vrše dijaška zborovanja,
ki pa seveda nočejo biti samo zabava in
manifestacija marveč delovne konference;
manifestacija le v toliko, v kolikor je samo-
hoten odmev na delo.

Tako zborovanje se bo vršilo letos po
stiskih razgovorih (9.—13. avg.) 14. in 15. au-
gusta v Kamniku in pri sv. Primožu nad
Kamnikom. Kamniška kotlina, obdana z
vsemi posebnimi krasotami slovenske zemlje,
je kot nalašč pripravna, da objame izbrano
narodovo imetje, slov. kat. dijaštvo. Razvaline
gradov, ki so kraljevali nad tlačenim, sedaj
svobodnim slovenskim ljudstvom, naj uče ču-
vanje svobode; številne cerkvice po hribih,
dokaz globoke, plodovite vere naših prade-
dov, govore, da je vera brez del mrtva. Vse
to pa obdano od gorskih velikanov — sim-
bol neomajnosti — mora navdati dijaka, pra-
vega sinu slovenske matere s pogumom za
delo v korist domovini in nje narodom, na
katerega se pripravlja. 14. avgusta dopoldne
se bo vršil pri umetnostno prezanjivih cerk-
vah sv. Primoža in sv. Petra tabor vsega
dijaštva na prostem, ki ga morajo gotovo na-
znani kresovi, ta pristno slovanska navada.
Sredi božje narave, v razgledu na griče in
vasi, kjer biva naš rod, se bo razpravljalo o
tem, kako vredno je, če je kdo katoliški
dijak, kaj zakriva besede slovenski
dijak in o globokem smislu dijaka kot takega.
Popoldne si bodo ogledovali udeleženci kra-
jevne zanimivosti, ker spoznavati moramo do-
movino, če jo hočemo ljubiti. Proti večeru se
bodo zbrali dijaki v Kamniku, kjer bo prilika
za spoved. Naslednji dan je namreč velik
praznik »močne žene« — Marije. Kat. dija-
štvo bo dan otvorilo s skupnim sv. obhajilom
in mašo. Po sv. maši ločena zborovanja na
raznih krajih; za akademike posebej, vsi pa
v istem duhu, potrjenem v jutranjem prejemu
Boga v sebe. Popoldne še dijaška dramatska
predstava in s tem bodo zaključeni dnevi
zborovanja.

Po zborovanju po Kamnik gotovo lepo iz-
hodišče za razne ture po dolinah in planinah,
da zopet oživimo potovalni duh naših pred-
nikov-studentov. Kako lepo bi bilo, če bi
udeleženci po možnosti prihajali peš in z go-
dali kot nekdanj. Sloh mora vse nositi pristni
katoliški, pristni slovenski in pristni dijaški
značaj. Vse v teh dneh se naj izvrši prepro-
sto, naravno, brez umetničenja in pretiranih
družabnih form. Vsak študent naj pride že s
takim mišljenjem v Kamnik; kdor je blage
volje in si želi narave, prepojene z božjo
navzočnostjo, bo nasičen in bo mogel dati
tudi drugim. Kdor pa bo iskal v onih dneh
zadoščenje za svojo komodnost, ga ne bo do-
bil in bo nezadovoljen. Blagor ljudem, ki so
dobre volje...

Nekaj si ob tem zborovanju za njegovo
polnost še želi kat. dijaštvo. Želi, da bi z
njim skupno taborili in zborovali njegovi pred-
niki in prijatelji, katoliški starejšine, pa naj
so organizirani ali ne. Tudi katoliško dija-
štvo ne bo zborovalo kot članstvo katke orga-
nizacije, marveč kot ljudje, ki jih veže ome-
njena trojna vez. Naj gredo k sv. Primožu tudi
starejšine, naj zborujejo zase v Kamniku, naj
se stope oboji v eno dušo za eno sliko...

Zborovanje priredi Slovenska di-
jaška zveza, ki bo tedaj tudi imela

Okoli sporazuma R. R.

BURNA SEJA SELJAČKEGA KLUBA — PAVLE RADIĆ ZAHTEVAL ZASE ZAUPNICO
— POSLANCI HZ ZAPUSTILI SEJO — USODA POSLANCEV HZ V ROKAH STJEPANA
RADIĆA? — KAJ SE VSE PREDE!

Zagreb, 6. julija. (Izv.) Glavna pozornost
političnih krogov v Zagrebu je bila obrnjena
na včerajšnje popoldansko sejo seljačkega kluba.
Pogajanja med radikali in radićevci niso
potekla tako gladko, kakor so poročali oficij-
elni komunikacije. Radićevci so pač veliki opti-
misti, na drugi strani pa so pristali na vse,
kar so od njih zahtevali, tako da bodo šli v
vlado bos in nag. Edina njihova zahteva je,
da ne ostaneta na vladi Pribičević in Žerjav.
Pa še to zahtevo so stavili z ozirom na svoje
volivce.

Že dopoldne sta se vršili dve konferenci.
V zaporu pri Stjepanu Radiću so konferirali
Pavle Radić in oba podpredsednika HSS. V
prostorih HZ so pa razpravljali poslanci in
člani osrednjega odbora HZ. Na obeh konfe-
rencah so se posvetovali o držanju na popoldan-
ski seji. Ker poslancem HZ ni bila znana vse-
bina pogajanj HSS z radikali, govorilo se pa
je, da se bo na popoldanski seji v glavnem
razpravljalo o tem vprašanju, je bilo na konfe-
renci sklenjeno, da se poslanci HZ glede
tega vprašanja opredelijo na popoldanski seji
sami. Ako bo sporazum sprejemljiv, ga bodo
sprejeli, če pa ne bo sprejemljiv, ga bodo od-
bili. Če bi vodstvo HSS sklenilo, da morajo
poslanci HZ izstopiti iz seljačkega kluba, bo
vodstvo HZ celo zadevo izročilo v odločitev
vrhovnemu strankinemu zboru HZ.

Seja seljačkega kluba se je začela ob 3 in
je trajala do pol 9 zvečer. O pogajanjih z ra-
dikali ni bilo na seji podano nobeno poročilo.
Glavno vprašanje, o katerem se je ves čas vr-
šila debata, ki je bila mestoma zelo ostra in
burna, je bilo vprašanje zaupnice Pavlu Radi-
ću. Prvi podpredsednik HSS g. Karlo Kova-
čević, ki je vodil sejo, je pozdravil navzoče.
Za njim je nastopil Pavle Radić in izjavil, da
mora HSS v svoji politiki računati z vsemi
odločujočimi faktorji v državi in da mora biti
njena politika, ako hoče da bo uspešna, vo-
dena v tem pravcu. Nobenega odločujočih fak-
torjev se ne more prezreti, niti kralja, niti voj-
ske, niti onih političnih faktov, ki danes v drž-
avi obstoje. To pojmovanje HSS se v celoti
krije z Davidovićevim programom bloka in
zato se čudi ugovorom HZ ter ne ve, kaj ona
hoče. Stavlja na dnevni red vprašanje zaup-
nice vodstvu HSS.

Dr. Lorković in dr. Trumbić sta v imenu
HZ izjavila, da ne morejo glasovati za zaupnico
Pavlu Radiću, dokler on ne poda poročila,
na kateri podlagi se vodijo sedanja pogajanja
z radikali in na kaki podlagi in s kakim pro-
gramom se ima sestaviti nova vlada. Poslanci
HZ odkrito izjavljajo, da ne soglašajo z izjavo
Pavla Radića v parlamentu, v kateri priznava
vidovdansko ustavo in dejansko stanje, ustvar-
jeno z vidovdanskim ustavo.

Pavle Radić je nato izjavil, da ne bo po-
dal poročila o pogajanjih, dokler se ne reši
vprašanje zaupnice.

Prislo je do debate in do burnih prizorov,
ker večina Radićevih poslancev ni soglašala s
predlogom Pavla Radića. Najbolj goreči radi-
ćevci so zahtevali glasovanje. Najbolj glasen
je bil dr. Basariček. Nastal je splošen krik in
viht. Karlo Kovačević je odredil glasovanje:
kdo je za in kdo je proti. Nastala je velika
zmešnjava, tako da se ni moglo ugotoviti, kdo
je pravzaprav glasoval za in kdo proti. Več
poslancev je zapustilo zborovališče. Zajedni-
čarji pa so izjavili, da se bodo glasovanja
vzdržali. Prerekanje je trajalo skoraj do 8,
tako da je bilo v sobi že temno. Nato je stavil
Pavle Radić predlog, da se pooblasti Stjepan
Radić, da odloči, ali naj se poslanci, ki niso
glasovali za zaupnico izključijo iz parlamen-
tarnega kluba ali ne. O tem predlogu se vsled
splošnega krika in vihta ni glasovalo, marveč
je predsednik kratkoma izjavil, da je pred-
log sprejet.

Danes zjutraj sta obiskala Stjepana Ra-
dića Trumbić in Pavle Radić. Stjepan Radić
je po poročilu obeh odložil odločitev o
H. Z.

svet redni občni zbor. Podrobne informacije
in navodila bo objavljala v »Slovenec« in
»Domoljub« v »Dijaškem vestniku«, ki naj
ga vsak vestno prebira. Njen naslov: Ljub-
ljana, Miklošičeva cesta 5 (Akademijski dom).

Člani vodstva HZ so izjavili, da bodo, ako
Stjepan Radić odloči, da mora HZ iz seljačke-
ga kluba in odložiti mandate, sklicali vrhovni
zbor HZ ter se pokorili njegovim sklepom.

Po izjavah poslancev HSS se pričakuje, da
bodo zajedničarji že po včerajšnji seji izvajali
posledice in izstopili iz seljačkega kluba.

Nocoj ob 9 so vsi poslanci odpotovali v
Belgrad.

Zagreb, 6. julija. (Izv.) Kako razpolože-
nje vlada med hrvatskim narodom za politiko
Radićeve familije je jasno pokazala včerajšnja
slovesnost tisočletnice hrvatskega kraljestva.
Množice so bile videti zelo pobite in potolčene.
Ko so šle mimo Radićevega stanovanja ni pa-
del noben vzklík. Ljudstvo se bo odločilo za
politično smer zajedničarjev in bo obsodilo
Radićevo politiko.

Belgrad, 6. julija. (Izv.) Kako daleč vodi
politika brez načel, katere je usmerjena edi-
nole v osebne koristi, je jasno pokazal vče-
rajšnji dan, oziroma dogodki na včerajšnji
seji hrvatskega kluba v Zagrebu. Ta seja bi
imela biti odločilna za vstop radićevcev v
vlado in je bila predmet splošne pozornosti.
Dasiravno so vesti o njej precej pomanjkljive,
je vendar eno gotovo, da je Pavle Radić na-
stopil na njej popolnoma v stilu svoje dose-
danje »taktike«. Ne da bi obvestil klub o vse-
bini sporazuma z radikali, je kar naprej za-
hteval, da se mu izrazi popolno zaupanje za
vse, kar je delal in kar misli še delati. Že ta
zahteva, ki jo je postavil po pripovedovanju
navzočih, s skrajno surovim in nervoznim na-
stopom, je jasno dokazala, da je dosedanje
njegovo nastopanje tako, da si ga ne upa raz-
ložiti niti članom svojega kluba, kaj šele ši-
roki javnosti in svojim zapeljanim volivcem.
In kolikor je imel dovolj vzroka, da skriva
svojo dosedanje poustljivost, v toliko je raz-
umljivo, da se je proti temu dvignil oster
odpor od vseh tistih rodoljubnih poslancev,
ki so imeli vsaj malo sramu in čutijo odgo-
vornost pred volivci. To je bilo tembolj po-
trebno, ker počasi prihajajo na dan take go-
rostašne posameznosti o sramotnih pogojih,
ki jih je Pavle Radić sprejel, da presega že
vse meje. Višek je dosežen s tem, da je Pavle
Radić za rešitev svojega strica pristal na za-
htevo radikalev, da bo njegova stranka pred
vstopom v vlado dala slovesno od vseh po-
slancev podpisano izjavo, da je hrvatsko vpra-
šanje rešeno za vedno in da se od strani Ra-
dićeve stranke ne bo nikdar postavilo na
dnevni red. Vprašanje je, koliko poslancev
Radićeve stranke bi bilo pripravljenih same-
mu sebi s svojim podpisom pritisniti si na
čelo pečat narodnega izdajstva.

Zanimiva je ta zahteva zato, ker odkriva
globlje namene radikalev, ki jih vodijo pri
pogajanjih z radićevci. Bloka narodnega spo-
razuma se jim nikdar ne bo posrečilo v ce-
loti razbiti, pač pa bodo razbili mogočno hr-
vatsko fronto, ki je v zvezi s Slovenci in
iskrenimi pristaši bratskega sporazuma med
Srbi bilo edino uspešno sredstvo in edin mo-
glo načini borbe proti vedno bolj prodirajo-
čemu velikosrbskemu šovinizmu, katerega
nositelj je Pašić. Z razbitjem enotne hrvatske
fronte bi bila velikosrbskemu šovinizmu vrata
na Hrvatskem na stečaj odprta, ker bi ši-
roke mase, ogorčene nad izdajstvom vodite-
ljev, postale nezaupljive in obenem desorien-
tirane.

Najprvo Hrvatska, potem — Slovenija.
Imajo pred seboj take cilje radikali že na-
prej niso mislili na kak iskren sporazum z
radićevci. Pri teh pogajanjih gre samo zato,
da se Radićeva stranka med volivci diskre-
ditira do kosti. Zato je gotovo, da bi tudi v
slučaju, če bi prišlo v resnici do koalicijske
vlade, radikali v kratkem odslavili radićevce,
kakor sedaj odslavljajo Pribičevića. Njih cilj
je velika radikalna stranka z absolutno de-
lavno možnostjo v parlamentu.

Da je temu tako, potrjuje tudi dejstvo,
da so si radikali že sedaj zasigurali, da bodo
v slučaju, če se izkaže, da bi ne moglo priti
do koalicijske, oziroma če bi se videlo, da taka
koalicijska ni možna ali dobra, sami šli na vo-
litve. Kakor izvemmo iz absolutno zanesljive
strani, so radikali tudi v tem oziru dobili od
najmerodajnejših činiteljev v državi formalno

zagotovilo in zato nekateri mislijo, da je tre-
ba v vsakem slučaju računati morda že na
jesen z novimi volitvami, ki jih bo vodila ho-
mogena radikalna vlada.

PAVLE RADIĆ DAVIDOVIĆU.

Belgrad, 6. jul. (Izv.) Pavle Radić je po-
slal Ljubi Davidoviću pismo, v katerem ob-
žaluje, da se v soboto ni mogel z njim se-
stati radi nesporazumljenja s tistimi poslanci,
kateri bi imeli določiti čas sestanka med Da-
vidovićem in njim. Pavle Radić končuje pis-
mo z zatrjevanjem, da bo, kakor hitro se vrne
iz Zagreba, njegova prva brigada, da bloku re-
ferira o vseh dogodkih zadnjih dni, ker ka-
kor rečeno že v soboto tega ni mogel storiti.
— V krogih bloka se smatra, da je to pismo
vljudnost poslavljajočega se druga.

SLOVENSKI RADIKALI IN NOVI DOGODKI.

Belgrad, 6. jul. (Izv.) V Belgrad je pri-
spel voditelj slovenskih radikalev g. Ivan
Hribar, da se v zvezi z novimi dogodki
sporazume z vodstvom glede Slovenije. Ka-
kor smo že poročali, bi slovenski radikali za
slučaj koalicijske RR dobili v vladi dve podtaj-
niški mesti. Za slučaj homogene radikalne
vlade pa svojega ministra. Poleg tega smo
zvedeli, da se je tekom pogajanj z radićevci
ugotovilo, da je Radićeva stranka izrekla de-
interesement glede uprave v Sloveniji in jo
prepuštila radikalom. Zato je bil pozvan g.
Hribar, da se določijo kandidati za velike žu-
pane in za višja mesta pri šolski, poštni in
finančni upravi. Kolikor smo zvedeli, kandi-
dirajo radikali za velikega župana dva svoja
ekspozenta, ki sta ta posel že opravljala. Ra-
dić soglasja je v Belgrad pozvan tudi dr.
Ravnjak kot voditelj radikalev v maribor-
ski oblasti. Njegov prihod se pričakuje za
prihodnje dni.

Pogajanja za konkordat.

Belgrad, 6. julija. (Izv.) Danes se je vrnil
iz Rima delegat naše vlade za sklepanje kon-
kordata z Vatikanom dr. Vojislav Janjić z na-
čelnikom ministristva za vere Lanovcem. Po-
gajanja za konkordat se niso odložila, ampak
so se samo začasno prekinila, da naši delegati
informirajo našo vlado o poteku pogajanj in da
dobe za nadaljnja pogajanja nova navodila.
Pogajanja se bodo jeseni nadaljevala. Posebne
težkoče povzročata dve vprašanji: 1. odcpe-
tev sremskih Hrvatov od djakovačke škofije in
priklopitev k belgrajski nadškofiji. Ker Srem
upravnopolitično ne spada pod velikega žu-
pana belgrajškega, hoče vlada na ta zvit način
pripraviti Vatikan, da bi on prvi storil ta ko-
rak glede sremskih Hrvatov na cerkvenopolitič-
nem polju. Vatikan to vlogo odklanja, kakor
tudi ni rešil reskega cerkvenega vprašanja de-
finitivno, dokler ni bila Reka za Jugoslavijo
definitivno urejena. 2. vprašanje imenovanja
škofov, kjer bi vlada rada imela prvo besedo.
V tem oziru je stališče katoliške cerkve na-
čelne važnosti in ona stremi za tem, da stare
privilegije čim najhitreje odpravi in uvede
zopet čisto cerkveno stališče. Glede veronauka
in nekaterih upravnih stvari se je dosegel med
delegati popoln sporazum. Istotako je soglas-
no utrjeno mišljenje, da so vsa liturgična jezi-
kovna vprašanja strogo interna vprašanja ka-
toliške cerkve. Lahko se reče, da vlada na
obeh straneh najboljša volja, da kmalu pride-
mo do konkordata.

Spremembe v tiskovnem zakonu.

Belgrad, 6. jul. (Izv.) Opozicijska kri-
tika tiskovnega zakona je bila tako silna in
hkratu tako slvarna, da je vlada ni mogla
vzdržati. Pri generalni debati je minister Sr-
skić priznal, da bo treba mnogo določb za-
konskega načrta spremeniti v smislu kritike.
Za popoldne je bila sklicana seja zakonodaj-
nega odbora, da se začne podrobna debata.
Minister Srskić in predsednik zakonodajnega
odbora sta pristala na to, da se določeni za-
stopniki opozicije in vladne večine sestanejo
na posvetovanje glede sprememb nekaterih
stvari. Od opozicije so v tem odseku poslanci
Smodej, dr. Polić, dr. Zanič in dr.
Kumanudi. Ta odsek se je takoj sestel in
pretresal člene, glede katerih je minister pri-
stal na spremembo. Tako se je nanovo redigi-
ral člen 5., po katerem je drž. pravdnik, ozi-

roma policija dolžna dati potrdilo izdajatelju lista. Ako tega ne stori, sme list takoj začeti izhajati. Pri členu 7. minister ni hotel pristati na predlog poslanca Smodeja, da so tiskar-narji dolžni predložiti dolžnostni izvod obla-stem istočasno s pošiljanjem lista, pač pa je pristal na redakcijo, da se sme započeti z razpošiljanjem, ko so bili dolžni izvodi odda-ni pristojni oblasti. Prvotna redakcija je vse-bovala prikrito preventivno cenzuro, proti ka-

teri se je opozicija že prej v odseku borila. Minister je pristal tudi na druge spremembe. Na zahtevo opozicije, da se ukine člen 138. ustave, minister ni pristal, pač pa na njegovo pravilno tolmačenje, da se po tem členu ne more prepovedati list, ampak samo določiti številka, ki je dala povod za konfiskacijo. O tem predmetu se diskusija, ki je trajala do pol 8, ni zaključila, ampak se bo nadaljevala jutri.

Obtožba proti pravosodnemu ministru dr. Lukiniču.

BIVŠI PRAVOSODNI MINISTER DR. PERIČ O AFERI THURN-TAXIS. — RADIKALI IMAJO PRI GLASOVANJU SVOBODNE ROKE. — MINISTRI NOČEJO ODGOVARJATI NA INTERPELACIJE. — PROTEST OPOZICIJE.

Belgrad, 6. julija. (Izv.) Pred začetkom današnje skupščinske seje se je vršila seja radikalnega kluba, da zavzame stališče napram obtožbi dr. Lukiniča. Prvi govornik je bil bivši pravosodni minister dr. Ninko Perić. Med ostalim je prečital svoj referat o aferi s posestvom Thurn-Taxis, glede sekvestra, ki ga je dr. Lukinič s tega posestva ukinil. Takoj začetkom svojega govora je bivši pravosodni minister dr. Ninko Perić ugotovil, da je sedanji minister za pravosodje dr. Lukinič s svojim postopanjem in z ukinitvijo sekvestra s tega posestva povzročil državi ogromno škodo. Najhujše je, je dejal dr. Perić, da se je v vprašanju Thurn-Taxisa postavil na stališče naših sovražnikov in da je vzel kot merodajno sumljivo podaništvo, namreč avstrijsko, ki je bilo v korist Thurn-Taxisa, nemško podaništvo pa je odbil, dasiravno je bilo jasno in je bilo v korist naše države, da se to podaništvo vzame kot pravo. Dokler je bil pravosodni minister dr. Perić, je, kakor vsi ostali nasledniki do dr. Lukiniča, stal na popolnoma pravilnem stališču, da se sekvestri nemških podanikov ne smejo ukinjati.

Jasno je, da je Thurn-Taxis nemški podanik. Ko je Perić zvedel, da bo Lukinič podpisal naredbo o ukinitvi sekvestra v korist Thurn-Taxisa, je takoj pozval k sebi dva načelnika pravosodnega ministrstva, ki sta bila za časa njegovega ministirovanja, in ju poslal k dr. Lukiniču, da ga v poslednjem trenutku opozorita in upliviata na dr. Lukiniča, da te škode za državo nikakor ne napravi. Po obeh načelnikih je dr. Perić javil dr. Lukiniču, da bo v slučaju ukinitve sekvestra to vprašanje prišlo pred narodno skupščino in da bo v skupščini javno nastopil proti ukinitvi tega posestva.

Oba načelnika sta bila v resnici pri dr. Lukiniču, toda namesto, da bi dr. Lukinič ukinitve odložil, je še istega dne podpisal akt o ukinitvi sekvestra s posestva.

Na koncu govora je dr. Perić ugotovil, da je s tem Lukiničevim odlokom naša država doživela veliko škodo. Zato misli, da se mora dr. Lukinič izročiti sodišču. V istem smislu so govorili tudi ostali radikalni poslanci. Nato je minister Gjuričić v imenu vlade izjavil, da se prepričajo poslanecem pri glasovanju v skupščini svobodne roke. Klub je to njegovo stališče soglasno odobril.

Belgrad, 6. julija. (Izv.) Na dnevnem redu današnje skupščinske seje je bila kot edina točka dnevnega reda obtožba proti pravosodnemu ministru dr. Lukiniču. Kakor znano je dr. Lukinič obšel in se nahaja v Karlovih varih na zdravljenju. Poslal je pismen odgovor, ki je tiskan v knjigi in ki obsega 53 strani.

Pred prihodom na dnevni red je skupščinski predsednik v lepih besedah sporočil smrt posl. Hamzalića Ajanovića in naglasil njegovo priljubljenost v skupščini, nakar je skupščina z vzklikanjem »Slava mu!« dala poslednjo čast svojemu bivšemu tovarišu.

Kresni večer na Starem gradu.

So dogodki, ki se vtisnejo človeku radi voje nenavadnosti globoko v spomin, da jih ne pozabi do zadnjih dni in eden takih je Ciril-Metodov kres 4. julija na Starem gradu nad Kamnikom.

Kot skoro vse dijaške prireditve je tudi ta nosila znak neprevidne brezskrbnosti, kar stvari da še posebno mikavnost. Par dni pred kresom še niso vedeli kamniški študentje ali bo kres ali ne in kje bo. Teda nato uren sklep par ljudi, ki ga napravijo takoj obveznega za vse študente, ki naj prihajajo »vlačiti hosto«. Seveda so te obveznosti deležni večinoma sami predlagatelji. Zanimivo jih je bilo videti kako so se trudili po strmih bregih za hosto in se spominjali, kako so podobno trpeli ali še neskončno več naši predniki — robotniki, ko so devali kamen na kamen iz katerega je vzrastla ogromna stavba, ki jo kažejo razvaline.

In kako so delali! Ni bilo skoro razlike pri skrbi za kresni večer; iz šibkega je idealizem — nič drugega ne povzroča takih lepih slovenskih zabav — ustvaril krepkega, iz lenega vstrajnega in celo mrtve temperamenta je oživil, da ne bi bilo kaj žalostnega na tak večer. Zares je idealizem, ki je nesebičnost in delo, edino primerno gibal za mladino. Res pa je tudi, da idealna duša globoko občuti to, kar njeno veselje moti in uničuje; zgodi se, kakor bi rožo ospel. Tako je bilo tudi ta večer, da je odpovedala godba, s katero je bilo vse dogovorjeno in za hip je na-

Nato je poslanec Agatonović v imenu opozicijskega kluba stavil predlog o nujni pomoči po toči poškodovanim krajem. V kratkem govoru je v imenu tovarišev obrazložil nujnost predloga in zahteval od vlade, da se za oškodovane kraje določi čimvečja in nujna podpora. Njegov predlog je bil poslan fin. odboru, da z ozirom na finančno stran zakona končno o njem sklepa.

Nato so poslanci Agatonović, Radosavljević in Smodej zahtevali od skupščinskega predsednika upliva na ministre, da odgovarjajo na vložene interpelacije. To zahtevo je poslanec Smodej utemeljeval tako-le:

»Ne samo jaz, ampak tudi drugi tovariši ostalih parlamentarnih skupin so vložili več vprašanj na notranjega ministra. Zanimivo je, da minister ne odgovarja na vprašanja v roku enega meseca, zlasti glede tistih stvari, za katere je moral vedeti že prej. Nekatera vprašanja so bila stavljena na ministra že pred dvema ali tremi meseci. Edina pot, ki nam je odprta, da deloma pridemo do svojih pravic, so vprašanja, ki jih stavljamo na ministra, toda ministri nočejo odgovarjati na stavljena vprašanja in tako preprečujejo narodnim poslancem izvrševanje parlamentarnih pravic. Proti takemu postopanju moramo protestirati.« Zahteva od predsednika, da posreduje v tej smeri pri vladi. Zlasti opozarja, da je razpuščenih mnogo občinskih odborov ne samo v Sloveniji, ampak tudi v Bosni, na Hrvaškem in drugod. Rok je že davno potekel, ko bi se morale vršiti občinske volitve. To je nujno vprašanje, minister pa noče odgovarjati, dasiravno bi mu zato ne bilo treba zbirati podatkov. Zahteva ponovno, da minister čimprej odgovori.

Predsednik je izjavil, da bo v tem smislu posredoval pri vladi.

Nato se je prešlo na dnevni red in se je pričelo čitanje odgovora ministra dr. Lukiniča. Seja je bila nato ob 1 prekinjena.

Popoldne ob 5 se je seja nadaljevala. Kot prvi govornik je nastopil Dragutin Pečić. Prosil je skupščinskega predsednika, da naj z ozirom nato, da v dveh urah ni mogoče prečitati tako obširnega odgovora, kakor je dr. Lukiničev, sejo zaključi in da poslanecem pri-liko, da ga do jutri proučijo. Predsednik je tej zahtevi ugodil in sejo zaključil. Prihodnja sejo bo jutri ob 10. Razpravljalo se bo o tej aferi, o kateri se je toliko pisalo v naši javnosti.

Dežne plašče

všled porasta dinarja prodaja iz novodospelih zalog po ponovno znižanih cenah, kakor vse vrste blaga in obleke

Drago Schwab — Ljubljana.

Dvorni trg 3, poleg univerze.

Moskovska kmetška internacionala radičevcem.

Belgrad, 6. julija. (Izv.) Današnji popoldanski belgrajski listi priobčujejo sledeč poziv moskovske kmetške internacionale na radičevce:

»V odločilnem trenutku junaške borbe in neposredno pred pozitivnim uspehom so buržujski intelektualci, ki niso hoteli iti ramo ob ramo s kmetiskimi masami, porušili enotnost hrvatskega nacionalnega pokreta. Hrvatski buržuji se pustijo voditi od svojih materialnih interesov. Izkoristili so nezakonit položaj stranke in zaprtega Stjepana Radića in drugih prvakov. Nekoliko poslancev s Pavle Radićem na čelu je pričelo pogajanja s Pašićem in dvorom, ne da bi zahtevali o tem mnenja stranke. Dasiravno se stranka ni izrekla v smislu, so mislili, da smejo v njenem imenu izjaviti: 1. da hrvatski narod priznava srbsko monarhijo. 2. Da priznava tudi vidovdansko ustavo in da se odreka borbi za ustvarjanje neodvisne hrvatske republike. 3. Da se odreka bratske zveze s kmeti in delavci celega sveta. Ta pogajanja so jasno pokazala, da to ni taktika, ampak da je popolna kapitulacija pred »živimi zvermi« in »militaristi« iz Belgrada na škodo življenjskih interesov hrvatskega naroda. Hrvatski buržuji padajo v Pašičeve mreže in hrvatski kmetje bodo popolnoma podjarmljeni, ako se ne bodo zoperstavili tej politiki. Pozivljamo vse kmete in delavce in intelektualni proletariat hrvatskega naroda, da nadaljuje borbo za ustvaritev sklepov stranke, katere je slovesno sklenilo 20.000 delegatov s Stjepanom Radićem na čelu. Nam je zelo dobro znano, da ostanejo hrvatski kmetje v naših vrstah in da je samo nekoliko strahopeteljev odšlo iz naših vrst. Borba se mora nadaljevati do popolne osamosvojitve hrvatskih kmetov od velikosrbskega jarma. Naj se prireajo demonstracije in manifestacije. Stotisoč delavcev in kmetov bodo z nami. Živela hrvatska republika! Živela borba za državo in svobodo! Doli z velikosrbskimi tirani! Živela balkanska kmetška delavska zveza! Živeli hrvatski kmetje itd.«

Amerika za trajen evropski mir.

Cambridge, 5. julija. (Izv.) Povodom 150-letnice vojne za neodvisnost Amerike je predsednik Coolidge imel na harvardski univerzi programatičen govor o interesu Amerike na pomirjenju Evrope. Zavzemal se je za idejo varnostne pogodbe za celo Evropo na temelju medsebojnega zaupanja in odkritosrčnosti, ter izrazil željo, naj bi Amerika v zaupanju v dobro voljo človeštva prevzela vodstvo narodov.

Jaz ne morem, je rekel Coolidge, najti nobene izpremembe, ki bi zajamčila napredek. Če nas ima jutri vojna spet vsega oropati, kar nam je sedanji mir prinesel, potem mora svet računati z neprestanim blapčevstvom. Če si narodi Evrope medsebojno ne zaupajo, potem morajo skleniti medsebojne pogodbe za svojo varnost in teh pogodb se morajo držati, naj si bodo žrtve še tako velike. Coolidge je pripomnil, da bi Amerika samo pod pogojem takega varnostnega pakta mogla sodelovati na finančni obnovitvi starega sveta.

Dogodki na Kitajskem.

Sanghaj, 5. julija. (Izv.) Množica dan na dan obmetava cestno železnico s kamenjem. Napadeni so bili tudi trije Japonci, ki jih je policija le s težavo rešila. Včeraj je množica oplenila angleške in japonske trgovine. Opaža se, da kitajske oblasti proti izrednikom le nerade nastopajo. Tujske kolonije so vse zelo vznemirjene, več rodbin je že odpotovalo.

Vse tako preprosto, pa tako pristržno. Nankrat — o strah — pojavi se vrh razvalin vitez in volto mu doni glas. Bertold iz Merana, lastnik gradu v davnih časih. Ne more verjeti, da je njegov grad razvalina. Naša slava, kje je? »Pa kaj hrumite in motite grobni pokoj? Kdo ste?« Slovenci smo, svobodni rod! Proslavljamo naša slovanska apostola! »Vi ste tisti, ki smo Vas zatirali; sedaj ste svobodni, mi smo razvaline.« Častite one, ki jih mi nismo hoteli poznati — slovanske apostole, zato smo morali iti! Slovan je močan, posebno pa bo v bodočnosti, ko si podado vsi Slovani roke v bratski slogi! Moram iti! Živite srečno!« Nato še zgodovinski govor o gradu, par študentovskih pesmi in večer se je bližal zaključku, ker je dogoreval kres, njegovo središče. Zadoščeno je bilo obojemu, utile et dulce!

Najbolj pa so bili veseli izmed vseh di-jaki, ki so zopet bolj spoznali ljudi drugega »kroža«. Tako je njihov sklep: vsako leto drugie društveni Ciril-Metodov kres. Ko smo odhajali po lepo speljani poti s častitljivega gradu in nam je luna razsvetljevala sicer malo nevarno pot, se je zopet oglasilo: »Romantično!« Čudno se nam je le zdelo, da ima mestna inteligenca tako malo smisla za pravo zabavo in veselje sredi nepriljubljene narave, medtem ko rada pozne ponočne ure biva med štirimi stenami kavaren in gostilne. Vidi se, da je to stari rod, s katerim, pravijo, da pre-lamljamo ravno sedaj. Vsi pa, ki smo bili zraven, smo prejeli vesele utise in le želimo, da bi jih mogli tako še kdaj. V.

London, 5. julija. (Izv.) »Daily Telegr.« javlja iz Sanghaja, da je kitajska trgovska zbornica stavkujočim delavcem dala na razpolago 500.000 taelov. Kitajske tovarne so vse v polnem obratu in delajo krasne dobičke, do-čim v tujih podjetjih delo počiva.

London, 5. julija. (Izv.) »Daily News« javlja iz Sanghaja da so vodje štrajka začeli postopati proti štrajkolomcem z mučenjem. V svarilo drugim so šest uslužbencev cestne železnice odpeljali iz mesta na samotni kraj, jih tam obesili za roke in jih do krvavega izbičali. Nato so siromake izpustili.

Maroško vprašanje.

Fez, 5. julija. (Izv.) Na vzhodnem in zapadnem delu fronte ter v centru so Francozi prodrli in zasedli močne sovražnikove postojanke. Kabili so imeli velike izgube.

Pariz, 5. julija. (Izv.) Ministrski predsednik Painlevé se je izjavil zastopniku »Matina«, da se francosko-španska pogajanja marljivo nadaljujejo. Doslej je že dosežen sporazum o skupnih operacijah, ki se bodo kmalu mogle izvesti. Je tudi upanje, da se bo skoro moglo govoriti o miru z Abd el Krimom.

AMUNDSENOVA VRNITEV.

Oslo, 6. jul. (Izv.) Pri krasnem vremenu je danes dospel semkaj polarni junak Amundsen s svojimi tovariši, dočakan od velike množice, ki mu je prirejela navdušene ovacije. K slovesnemu sprejemu je prišlo tudi več aeroplanov, na enem je bila kraljica. Angleško brodovje je pozdravilo Amundsen z grmenjem topov.

VOJNI DOLGOVI ITALIJE.

Rim, 6. jul. (Izv.) »Il Messagero« se bavi z vprašanjem vojnih dolgov in priznava, da je Italija zaprosila Ameriko za daljši moratorij, kakor se govori, za deset let.

GROŽNJA BOLJSEVIKOM.

London, 5. julija. (Izv.) Bivši angleški minister Crazford je rekel v nekem javnem govoru, da je prišel čas za angleško vlado jasno in brez vsakega nespornostnega izjavit, da, če ruska vlada ne preneha organizirati proti Angleški napade v Kitajski, Indiji in drugod, bo Angleška pretrgala diplomatske zveze z Rusijo.

RUSKO-POLJSKA AFERA.

Varšava, 6. jul. (Izv.) Pred nekoliko dnevi je častnik neke poljske postojanke na vojnijski meji pri patroliranju izginil. Najbrž ga je odpeljala ruska patrolja. Prišlo je radi tega do ostrega prepira med rusko in poljsko stražo. V naslednji noči so poljski vojniki prekoricali mejo in zažgali rusko kasarno. — Ruski poslanik je radi tega dogodka interveniral pri poljski vladi. Zdaj je odposlana posebna komisija, da celo stvar preišče.

FRANCOSKI KOMUNISTI PRETE Z GENERALNIM ŠTRAJKOM.

Pariz, 5. julija. (Izv.) Kongres komunistov se je radi maroškega vprašanja izjavil za generalni štrajk.

POŽAR UPEPELIL CELO MESTO?

Pariz, 5. jul. (Izv.) »Matin« javlja iz Newyorka, da je silen požar mesto Marizales v Columbio popolnoma razdejal. Pri tem je smrtno ponesrečilo 5 oseb, 26 pa je ranjenih. Prebivalstvo tabori pod milim nebom.

London, 6. jul. (Izv.) Vest o požarni katastrofi, ki je zadela mesto Marizales, še ni potrjena.

POTRES NA JAPONSKEM.

London, 6. jul. (Izv.) Kakor poročajo iz Tokia, je potres na južnem Japonskem porušil več hiš. Človeških žrtev ni bilo.

DRZEN ROPARSKI NAPAD.

Rim, 5. julija. (Izv.) Pri Milanu se je večeraj zjutraj tovarni avto plinske družbe, v katerem je blagajnik nesel delavcem plačo, moral ustaviti pred neko oviro na cesti. Med tem ko je šofer odstranjeval oviro, je izza grmovja stopil človek s puško, ki jo je nameril na šoferja. Isti čas je z druge strani pridrel avto s štirimi maskiranci, ki so z revolverji prisilili blagajnika, da jim je izročil listino, v kateri je bilo 164.000 lir. Lopovi so nato brez sledu izginili.

Če tarejo skrbi te, stiske in obupi, Bonattijeve čokolade brž si kupi.

Učiteljski vestnik.

Vsem odbornikom Slovaške zveze! Širša seja osrednjega odbora bo dne 9. t. m., to je v četrtek dopoldne ob 10. uri v tajništvu, Florijanska ulica št. 7/II. Zazveljena je tudi udeležba vseh podružničnih predsednikov, ki so tudi odborniki osrednjega glavnega odbora. Popoldne ob 3. uri zborovanje in I. občni zbor »Kričanske šole«, katerega se naj udeležijo naši člani v čimvečjem številu. Zvečer ob 8. uri družabni sestanek v hotelu Union. V petek zjutraj ob 8. uri sv. maša v cerkvi oo. frančiškanov, ob 9. uri slavnostno zborovanje v Akademskem domu in nato redni občni zbor. V soboto izleti, ki se določijo v petek po zborovanju. Pregarjancem! Na zborovanju se bomo dogovorili o našem daljnem vzajemnem postopanju glede prizadetih nam krivic, zato naj noben izmed pregarjanih ne manjka.

Dnevne novice.

Ljubiteljem naših planin!

Triglavski župnik J. Aljaž, ki ima nevenljive zasluge za to, da je triglavsko pogorje obvladala slovenska turistika, ima še en načrt, katerega že dolgo let nosi v svojem srcu, a ga vsled vojnih razmer ni mogel uresničiti: postaviti v Vratih kapelico slovanskim apostolom sv. Cirilu in Metodu. Kakor se v naši državi turistika razveseljuje razvija in poset naših slovenskih planin leto za letom raste, bo bližnja bodočnost pokazala potrebo, da se sezida v Vratih dosti prostoren hotel, v katerem bodo planinskega zraka željni letoviščarji mogli ostati celo sezono, saj že zdaj šteje Aljažev dom v Vratih med najbolj obiskane planinske domove. Na tej prelepi — žal danes obmejni — točki naše domovine naj se dvigne primeren spomenik slovanskim apostolom, v čijih čestitju se tako lepo skladamo vsi jugoslovanski bratje.

»Aljažev klub« SPD je prevzel nalogo da svojemu kumu ob osemdesetletnici pomaga uresničiti dolgoletno željo. Prispevek zbira g. župnik J. Aljaž na Dovjem in »Aljažev klub«, Ljubljana, Sv. Petra cesta 80.

V Ljubljani, na osemdeseti rojstni dan župnika J. Aljaža, 6. julija 1925.

Aljažev klub SPD:

Dr. Rožman, V. Zor,
tč. načelnik. tč. tajnik.

Za S.P.D.:

Dr. Tominšek.

60 letnico gimnazijske mature bodo letos obhajali oni, ki so napravili zrelostni izpit 1. 1865. na državni gimnaziji v Ljubljani. Od teh gospodov so, kolikor je nam znano, še živi sledeči: dvorni svetnik Josip Pajk, lazaris Adolf Pogorelec, župnik Miha Sajč v Mekinjah in profesor Avgust Wester. Vseh maturantov je bilo 42. Če je razen omenjenih še kdo pri življenju, se naproša, da se zgleda. Spomin na maturo se bo obhajal 22. julija.

Nedeljsko število našega lista so nekateri cenj. naročniki radi tehn. ovire pri rotacij. stroju prejeli šele včeraj dopoldne. Pri zadeti naj ta neljubi nedostatek blagohotno oprostite.

Z ustavljanjem »Slovenec« prične uprava našega lista koncem tekočega tedna. Vsak, ki se čuti prizadetega, naj nemudoma stori svojo dolžnost kot naročnik-plačnik!

Izplačilo razlik v plačah državnih uslužbencev se prične, kot poroča »Politika« od 5. julija, po izjavi fin. ministra s tekočimi novimi dvanajstini na ta način, da se razdeli 80 milijonov Din, ki jih je fin. minister postavil in odločil v novih dvanajstinih v ta namen. Po mišljenju osrednje uradniške zveze bi bilo treba prirediti najprej od tretje kategorije navzgor, ker nižji uslužbenci najbolj potrebujejo izplačilo razlik. O tem bo odločil min. svet, ki bo najbrž odločil v smislu želje osrednje uradniške zveze. Glede kreditov uradniškim zadrugam za zidavo uradniških hiš fin. minister noče nič slišati, češ, da je zidanje hiš stvar države.

Sneg na Triglavu je skoro izginil, tako da je vrh Triglava zopet dostopen. Čudno je, da je v tem času: 5. julija Aljažev stolp še ves pod snegom. Vsa pota, ki vodijo na Triglav, so izven nevarnosti. Opazujajo se pa turisti, ki nameravajo na Razor, da je isti točasno vsled obilnih plazov nevaren in težko dostopen. Prav tako je tudi markacija potov od Vršiča preko Prisojnika, Razorja—Kriških podov nepopolna.

Cesta Ziri—Rovte—Logatec je že v toliko popravljena, da se promet zopet vrši. Tudi avtomobili že lahko pridejo, če prav previdno vozijo.

Mostove po Poljanski dolini, ki jih je zadnja povodenj razrušila, bodo sedaj menda začeli popravljati. Doslej so postavili le skromne brvi za silo. Na Trati hočejo nekateri, da bi napravili na bregovih oporišča iz betona, sredni del pa lesen, pa tako, da bi ga podpirala bruna v obliki loka; torej en lok od brega do brega. Bomo videli. — Za novi betonski most v Škofji Loki zopet pridno delajo. — Ljudje so še preplašeni in se jim ne bo zdel kmalu kak most dovolj trden.

Glede nesreče v Zagorju smo dobili poročilo, ki točneje slika, kako je do tega tako nesrečnega slučaja prišlo. Blizu zagorske postaje na rudniškem železniškem mostu nad potokom Medija odvažal trb. prem. družba v vodo neraben material, ki pride iz rovov. V sredo zvečer okoli 10 je kot navadno privozil na most vlak s premogom. Istočasno so praznile štiri delavke v vodo material. Ko so ravno dvigale izpraznjen voziček, je strojevodja baje potisnil nekaj vozičkov ravno na isto progno. Da se izognje nevarnosti, so skočile ženske v utico, ki krije odprtino, kamor vsipajo gruč, deloma pa jo rabijo za shranbo premoga, ki ga naberejo med razno mešanico. Pritisk je bil tako močan, da se je okrenil ležeči voziček in sunil s tako močjo v utico, da so popustile vse opore in so strmoglavile ženske v globoko vodo med kamenje. Mrtva je, kakor smo že poročali, Josipina Jurič, ostale in sicer Molek Terezija, Ufakar Frančiška in Trebušak Ivana so dobile težke telesne poškodbe.

Počtna in brzojavna šola. Minister za pošto in brzojave je z odlokom štev. 33.160 od

4. junija 1925 razglasil, da se sprejme v pošto in brzojavno šolo v Belgradu 100 učencev. V to šolo se bodo sprejemale moške osebe, če bi se pa ne prijavilo dovolj moških, se bodo sprejemale tudi ženske, vsi pa, ki se prijavijo, morajo dokazati: 1. da so državljani Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev; 2. da so dovršili najmanj šest razredov gimnazije ali realke; 3. da imajo že 16 let in da niso prekorajčili 25. leta; 4. da so popolnoma zdravega duha in telesa, da nimajo telesnih nedostatkov in napak in da gladko govorijo, kar morajo vse dokazati z izpričevalom državnega zdravnika, in 5. da so lepega vedenja. — Izpolnitev vseh teh pogojev se mora dokazati s predpisanimi izpričevali pristojnih oblasti. Osebe, ki ne prihajajo naravnost iz šole, morajo poleg potrdila o državljanstvu, šolskega izpričevala, krstnega lista in zdravniškega izpričevala predložiti tudi potrdilo pristojne oblasti o lepem vedenju in o svojem dotedanjem opravi. Prijavo s predpisanimi listinami vred je treba izročiti osebno ali jo pa poslati po pošti do 15. avgusta t. l. poštini in brzojavni šoli (Poštansko-telegrafška šola) v Belgradu. Vsak kandidat mora v svoji prijavi napisati svoj natančni naslov, da se mu bo lahko naznanilo, ali je sprejet ali ne. Šola bo trajala dve leti in vsi, ki jo dovrše, bodo imenovani za pripravnike II. kategorije državnih uradnikov. Učenci te šole bodo dobivali od države podporo, in sicer po svojem premoženjskem stanju, o čemer bodo morali predložiti potrdilo pristojne oblasti, največ po 700 dinarjev na mesec; so pa zato dolžni po dokončani šoli služiti v poštini stroki dvakrat tako dolgo, kakor dolgo so dobivali podporo. Znesek podpore določa šolski svet. Razen tega bo država dajala učencem neglede na njih premoženjsko stanje vsako leto po eno letno in po eno zimsko obleko (uniformo) s plaščem in kapo. Sprejeti kandidati se morajo javiti dne 20. avgusta 1925 ob osmih dopoldne pri upravniku šole. Ta dan jih bo tudi pregledal šolski zdravnik. Predavanja se prične 1. septembra 1925.

Znojenje nog in neprijeten vonj odstrani Sanoform. Dobi se v vseh lekarnah in drogerijah. Glavna zaloga »Chemotechna« v Ljubljani, Mestni trg 10 in »Salus« d. d. v Mariboru pa lekarna pri Sv. Arehu, Glavni trg 20.

ZOBNI ATELJE F. OGRIČ-A NOVO MESTO
ZAPRT DO KONCA JULIJA

Iz Ljubljane.

Opozarjamo na že naznanjeno veliko skupščino društva »Krščanska šola«, ki se bo vršila v četrtek, 9. t. m. v Akademskem domu ob 3 popoldne.

Zborovanje delegatov vseh organizacij »Družbe sv. Vincencija Pavelskega za prostovoljno oskrbovanje siromakov in za varstvo mladincev« se vrši v torek, dne 7. julija 1925 v Marijanišču v Ljubljani. Dnevni red: 1. Ob 9 sv. maša v marijaniški kapeli; 2. po sv. maši dopoldansko zborovanje v dvorani Marijanišča: a) otvoritev zborovanja, b) predavanje g. priorja p. Valerijana Učaka: »O karitativnem delu Vincencijevih konferenc«, c) razgovor in sklepanje o novih družbenih pravilih in o poslovniku; poroča mons. dr. Aleš Ušeničnik, vseučil. profesor v Ljubljani; 3. Ob 2 pričetek popoldanskega zborovanja: a) »Kako naj organiziramo pobiranje doneskov« Vincencijeve družbe, poroča g. p. Ciprijan Napast iz Kamnika, b) »Medsebojno razmerje med Vincencijevo in Elizabetno družbo« oziroma konferenco, poroča g. Karel Pirc, predsednik Vincencijeve konference v Trzinu, c) slučajnosti in zaključek; 4. Po zaključku zborovanja litanije in blagoslov v marijaniški kapeli.

Iz letnega poročila Glasbene Matice v Ljubljani. Glasbena šola in konservatorij Glasbene Matice v Ljubljani sta končala šolsko leto 1924/25 dne 27. junija 1925. Koncem šolskega leta je bilo na zavodu 584 gojencev, od teh 436 na glasbeni šoli in 148 na konservatoriju. Razen devetih so bili vsi klasificirani. Učne uspehe moremo zaznamovati vsaj dobre, saj je dobilo tri četrtine gojencev red prav dobro in dobro in to večinoma pred izpraševalno komisijo. Na obeh zavodih je poučevalo 32 učnih moči. Poučevali so se sledeči predmeti: splošna glasbena teorija v treh letnikih in šestih razredih, intonacijske vaje, harmonija v dveh letnikih in treh razredih, kontrapunkt, kompozicija, nauk o instrumentih, Battkejeva učna metoda, fiziologija govora, glasbena zgodovina, solopetlje, klavir, gosli, vijola, čelo, kontrabas, flauta, oboa, klarinet, rog, trobenta, pozavna, tolkala in orgle. Poleg tega še vaje v igranju, šolski orkester in opera šola. Konservatorij je imel posebni oddelek za izobrazbo učiteljev glasbe na osnovnih, srednjih in strokovnih šolah, ki je štel 9 kandidatov. Vseh predmetov, ki so se poučevali, je bilo 24 in jih je posečalo 961 gojencev, od teh 608 na glasbeni šoli in 323 na konservatoriju. To večje število nastane, ker so nekateri posečali po več predmetov. Posebno razvredljiv je obisk orkestralnih instrumentov, katerih pouk je posečalo 44 gojencev; na vsak način pa bo treba povzdigniti obisk violine, ki je razmeroma še slabo posečana. Ravnatelj

stvo je priredilo tekom leta z gojenci 7 internih nastopov in koncem šolskega leta tri javne produkcije konservatoristov. Vpisovanje za novo šolsko leto 1925/26 bode začetkom septembra. Vse podrobnosti javi ravnateljstvo pravočasno v naših dnevnikih.

Poselska zveza opozarja vse službodajalce, da imajo v smislu poselskega reda vsi posli, ki so 2 leti neoprenehoma služili v isti službi, pravico do dopusta za 8 dni. Nadalje morajo službodajalci dati svojim poslom pred nastopom dopusta polovično mesečno plačo kot podporo za čas dopusta. Seveda se s tem redna mesečna plača nikakor ne zmanjša ali ukine.

Pomanjkanje stanovanj in prazni prostori. Skoro sredi ljubljanskega polja še vedno žali oko in srce veliko število stanovanjskih vagonov in vse kaže, da vagonarske mizerije še ne bo kmalu konec. Na ljubljanskem polju pa stoji tudi velika stavba, ki že jako dolgo ne služi več svojemu namenu. To je znana tvornica učil. Poslopje je tako veliko in obsežno, da bi se dalo v njem prirediti prav gotovo do 20 lepih in snažnih stanovanj. Preureditev bi ne bila niti posebno draga. Dvajset stanovanj sicer še ne bi spravilo stanovanjskega vprašanja s sveta, vsekakor pa bi bila to lepa pomoč. Tu bi lahko vmes posegla mestna občina, ki bi gotovo z nekoliko dobre volje dosegla ugoden sporazum z lastniki sedaj praznega in brezplodnega poslopja, ker bi bilo za lastnike poslopja tudi ugodnejše dobiti za poslopje vsaj nekaj, namesto da vse stoji kakor sedaj in nič ne nese. Mestno gerentstvo se lahko prepriča iz velikega števila prošenj za stanovanja v mestnih hišah za Bežigradom, koliko je res potrebnih prošencev za stanovanja v Ljubljani, ki bi radi plačevali tudi primerno najemnino, samo da bi enkrat prišli pod streho. Z nakupom omenjene stavbe, če se posreči, bi gerentski svet storil lepo socialno delo, katero bi vsi brez izjeme odobraval.

Umrli so v Ljubljani: Ljudmila Bahšek, dninarica, 32 let. — Janez Drofenik, kočarjev sin, 22 let. — Analijsa Ojsteršek, šivilja, 20 let. — Marija Binder, vdova tovarnarja in posestnika, 68 let. — Anton Legvart, kovač, 47 let. — Jera Gril, vdova železn. sprevodnika, 82 let.

Občinske volitve se bližajo? Kamorkoli greš danes po Ljubljani, opašaš povsod neko čudno gibanje in življenje kljub poletni počitniški dobi. Popravljajo kanale, urejujejo ceste, ulične hodnike širijo na udobno širino in jih asfaltirajo, magistratno poslopje so prebelili in celo starodavno rotovsko uro spravljajo v red, da o uspešnem pobijanju draginje niti ne govorimo. To so nenavadni pojavi. Res je sicer, da moramo veliko te delavnosti pripisovati podjetnemu in agilnemu sedanjemu gospodarju na magistratu g. gerentu Turku, toda toliko, kakor se sedaj dela v Ljubljani, je tudi za g. Turka preveč in zato mislimo, da vsi ti številni znaki delavnosti mestnega magistrata merijo na bodoče občinske volitve. Če bi pred vsakimi volitvami tako delali kot sedaj, bi bilo v velikem interesu mesta Ljubljane, da bi se volitve vršile magari vsako leto dvakrat in da bi vsake volitve pripravljali tako kot jih sedaj g. gerent Turk in kmalu bi bil konec netlakovanih ulic in stanovanjske mizerije in vseh drugih nadlog, ki danes davijo in mučijo ljubljansko prebivalstvo.

Iz štajerske.

Društvo katehetov za lav. škofijo je imelo 2. julija v Mariboru občni zbor. Udeležilo se ga je lepo število članov in drugih stanovskih tovarišev. Predsednik kan. M. Vraber se je spominjal uvodoma umrlih članov, posebno mlg. dr. A. Medveda, s katerim je zgubilo tudi D. K. zelo veliko. Iz tajnikovega poročila povzamemo, da šteje D. K. za lav. škofijo 296 članov in da je v kljub raznim oviram še dokaj živahno delovalo. Imelo je dva večja sestanka, na katerih sta predavala prof. I. Vreže in katehet A. Rezman, 5 rednih sej in šest izrednih radi novega katekizma. Poslovna knjiga izkazuje 103 dopise. Odbor je reorganiziral dekanjska poverjenstva v katehetskose, ki bi naj širili po dekanijah zanimanje za stanovsko organizacijo katehetov in delovali v smislu društvenih pravil kolikor mogče samostojno in živahno. Dekanije Celje, Gornji grad, Jerenina, Konjice, Velika nedelja, Videm so že poslale zelo lepa in razveseljiva poročila o ustanovitvi in delovanju svojih katehetskikh odsekov. Druge dekanije bodo isto, kakor upamo kmalu storile, tako, da bo vsaj do konca avgusta to reorganizacijsko delo dovršeno. — Delo za ureditev učnih načrtov je nekoliko zastalo in bo treba počakati, da dobimo ustaljene šolske razmere in novi katekizem. Dokler ne dobimo novih učnih načrtov so obvezni stari. Novi katekizem pripravlja društvo katehetov ljubljanske škofije. Pomaga tudi lav. katehetskó društvo. Delo napreduje, vendar bo treba še mnogo truda, da dobimo novi katekizem. — Blagajnik A. Rezman poroča, da je imelo društvo v pretečeni poslovni dobi 2092 Din dohodkov, 1860.60 Din izdatkov, celokupni promet 3952.60 Din. Premoženje 244.40 Din v blagajni, naloženo 2807.50 Din, skupaj 3051.90 Din. Z naročenim gospodarstvom bi se naj zbral večji fond, da bo moglo D. K. bolj vsestransko, širokopotežno delovati. Odseki naj porabijo kar je nujno potrebno za kritje stroškov. Ostali denar, posebno zaostalo

članarino naj vpošljejo čimprej osrednji blagajni in sicer ne samo denar, temveč tudi ime na članov, za katere vplačajo, sicer ni mogoče voditi pravilno blagajniške knjige. Društvena knjižnica si je nabavila na novo tri strokovne liste in nekaj knjig iz zapuščine Dr. Medveda. — Za podpredsednika je bil izvoljen dr. J. Somrak, prof. bogoslovja. V stanovskih zadevah je storilo društvo svojo dolžnost. Sodelovalo je pri sestavi izpreminjevalnih predlogov za novi ljudskošolski zakon, zahtevalo je ponovno na vseh pristojnih mestih, da se izplačajo katehetom že vendar enkrat zaostale nagrade. Glede železniških legitimacij so se že storili potrebni koraki, toda malo upanja je, da bi se v tem oziru kaj doseglo. — Na občnem zboru zbrani katehete lav. škofije so odločno protestirali proti izjavi ministra dr. Žerjave, s katero jih dolži, da so nelojalni napram državi. To je žalitev in krivica najhujše vrste, ki je katehete za svoje težko delo v šoli ne zasluži. Predlogi, ki so bili stavljeni na občnem zboru k tej zadevi, se bodo izvedli. Ker postaja delo in služben položaj katehetov v šoli vedno bolj težaven in bi bilo potrebno se porazgovoriti se o marsičem, se je sprožila na občnem zboru misel, naj bi se priredilo še v letošnjih počitnicah večje zborovanje katehetov ali katehetskí dan, na katerem bi se o delovanju v šoli, o nalogah stanovske organizacije in službenem položaju natančneje pomislili in kar je potrebno, ukrenili. Ta predlog je bil z veseljem soglasno sprejet in se je naložilo odboru, da pripravi referate in izdela program za katehetskí dan, ki bi se naj vršil v Celju proti koncu počitnic in sicer dne 25. avgusta. Prireditelj mora biti našemu stanu in delu primerna manifestacija, ki bi nas naj v strokovnem vsposobljenju spopolnila, poživila medsebojno stanovsko zavest, opozorila javnost na važnost in potrebo našega dela ter nam dala smeri, novih moči in veselja za nadaljnje delo. Še sedaj prosim vse stanovske tovariše, da pridejo polnoštevilno na zborovanje v Celje. — Tako je občni zbor D. K. za lav. škofijo v Mariboru zopet pokazal, da hoče stanovska organizacija katehetov krepko delovati.

Korajža velja. Kakor znano, namerava celjsko orlovsko okrožje prirediti prihodnjo nedeljo t. j. 12. t. m. svoj javen nastop v Laškem. V ta namen je okrožje razposlalo po mestu in celi okolici svoje plakate, s katerimi vabi prijatelje svojega gibanja na udeležbo. V Laškem je seveda tudi polno takih plakatov, ki pa nasprotnikom nič kaj ne ugajajo. Posebno huda je med temi neka učenka meščanske šole in sokolska narasčajnica, ki kaže svojo hudo in strašno nevarno jezico s tem, da pridno in neumorno trga orlovske plakate. Ta je pa res huda Amazonkica! Revica naj se kar umiri, orlovski prireditelj v Laškem ne bo radi tega prav nič trpela, četudi potrpežljivo naša nasprotniki vse plakate po celi okolici.

V Petrovčah so praznovali praznik Marijinega obiskovanja dne 2. t. m. zelo slovesno. Tamošnja župna cerkev slovi še vedno kot zelo priljubljena božja pot, kjer se je ta dan zbralo ogromno pobožnih romarjev. Vsi vlaki, ki so ta dan vozili proti Petrovčam so bili nabito polni.

IZ MARIBORA.

Važen gospodarski dan v Mariboru. Predzadnjo soboto dne 27. junija t. l. sta se vršila v mariborskem narodnem domu dva občna zbora: ob desetih je zboroval štajerski vinarski in sadjarski odsek Kmetijske družbe za Slovenijo. Udeležba je bila mnogobrojna; gostilniška soba je bila natlačena polna raznih delegatov kmetijskih podružnic, vinarskih in kletarskih zadrug ter privatnih vinogradnikov in sadjarjev, kar je najlepši dokaz, kako živo se narod zanima za te važne panoge našega gospodarstva. Navzočih je bilo tudi lepo število gospodarskih strokovnjakov; iz Kranjske je prihitel g. svetnik Skalicky. Na prvem občnem zboru je prišlo do prav zanimivih in temeljitih debat radi nove vinske postave, posebno glede sladkanja mošta in vin ter radi likvidacije vinarskega in sadjarskega odseka v prid pokrajinski zvezi vinogradnikov. Nekateri delegati so prosili odsek, da razpošlje vsaj kmetijskim podružnicam osnutke novega vinskega zakona, da se bo mogel narod podrobneje informirati. Naslednje vprašanje glede likvidacije odseka je bilo v imenskem glasovanju odklonjeno, dokler se ne razčisti razmere vsaj toliko, da se bo vedelo, kateri list naj prevzame vodstvo našega vinogradništva in sadjarstva: ali stari »Sadjar in vrtinar« ali pa na novo se snujoči list pokrajinske zveze vinogradnikov za Slovenijo. Odsekovo premoženje znaša okrog 60.000 Din. Nato se je vršil občni zbor pokrajinske zveze slovenskih vinogradnikov. Po sprejemu raznih poročil in računskih zaključkov je g. inženir Mohorčič podal jasno sliko sprememb, ki bi bile potrebne s stališča vinogradništva napram osnutku novega vinskega zakona, kakor ga je izdelala trgovska zbornica v Zagrebu in ki v prvotni sestavi nikakor ne odgovarja stremljenju vinogradništva po pristni, nepokvarjeni kapljici. Pri volitvi odbora je bil soglasno izvoljen za načelnika vinogradnik g. Rob. Košar iz ljutomerskih gor. Na predlog g. poslanca Zebota se sklene prositi vlado, da ukine davek od ročnega dela, ali da ga vsaj oblaži v toliko, da vpostavi eksistenčni minimum in da se naturalne dajatve ne prištejejo k dohodkom. Vinarski ravnatelj g. Puklavec razloži zboru na

podlagi statistike skrajno škodljive posledice novega carinskega tarifa za kmetstvo gospodarstvo, ker se bo vsled tega podražilo posebno za vinogradništvo neobhodno potrebno orodje, galica in stroji. Tudi v tem oziru se pošlje na pristojno mesto sklenjena resolucija kakor tudi proti eventualni ukinitvi vinarske in sadjarske šole v Mariboru, s čim bi se zadal našemu lepo napredujočemu vinogradništvu najhujši udarec.

IZ CELJA.

Hud naliv je bil v četrtek dne 2. t. m. v okolici St. Jurija, Dramelj in Slivnice, ki je trajal nepretrgoma od 2. do 5. popoldne. Ljudje že davno ne pomnijo tako hude nevihte. Vsi vinogradi, ki so bili ravno en dan preje kakor tudi isti dan dopoldne na novo oškropljeni, so izgledali po nevihti kakor oprani, tako da morajo posestniki še enkrat skropiti. Toče pa, hvala Bogu, ni bilo nobene. Vsled te nevihte je bila Savinja v Celju od železniškega mostu dalje vsa močna in blatna ter še precej narasla, tako da je bilo kopanje v savinjskem kopališču v petek in soboto onemogočeno in so se radi tega vsi hladne vode željni kopališčniki morali ta dva dneva preseliti v kopališče v mestnem parku, kjer je bila Savinja bistra in čista kot po navadi.

Na razglasu stanovanjskega sodišča so navedena kot stanovanja tudi nekaj takih sob, ki nimajo nikakega štedilnika in se navadno od dajo le v podnajem. Ena teh sob je bila baje nakazana odnosno dodeljena kot samostojno stanovanje. Ko je stranka sobo videla, se seveda ni hotela vseliti, ker v sobi ni nikakega štedilnika. Naše mnenje je, da take posamezne sobe ne tvorijo samostojnega stanovanja, na koje se omejuje novi stanovanjski zakon, temveč so take sobe le del skupnega stanovanja, s katerim razpolaga gospodar sam, odnosno v okviru zakona najemnik. Ako bo stanovanjsko sodišče tudi take sobice nakazovalo kot samostojna in zaokrožena stanovanja, ne bo pritožb nikdar konca.

Nekaj statistike osnovnih šol. Na deški osnovni šoli v mestu Celju je bilo v poslednjem šolskem letu 10 razredov med temi štiri paralelke. Poučevalo je 11 učnih moči in trije kateheti, katoliški, pravoslavni in evangelijski. 2 Hrvata, 20 Nemcev in 1 Madžar. Zelo je ovirala pouk bolezen škrlata, ki je v poslednjem letu bila v Celju še precej razširjena, a kljub temu je zaostalo samo 5,8 odst. učencev. — Na dekliški osnovni šoli je pa bilo koncem leta 9 razredov, od katerih je bilo 16 (5 odst.) zaostalo, 3 so pa ostale radi bolezni neklasificirane. V državno realno gimnazijo je sprejetih 19 učenč.

Na drž. realni gimnaziji so v počitniški dobi uradne ure samo ob sredah od 10—12 dopoldne, ko sprejema stranke ravnatelj ali njegov namestnik.

Čuden in neverjeten, a vendarle resničen slučaj. Pred tremi leti je neka celjska eksportna firma poslala na Dunaj večjo množico svinj. Še predno je ta pošiljka preokročila jugoslovansko-avstrijsko mejo je bila še ocarinjena, je stopil v veljavo nov carinski tarif ki je imel na izvoz predmetnih svinj veliko nižjo postavko. Razlika med novo in prejšnjo carino je znašala Din 125.000. — Seveda se je celjski eksporter na vse mogoče načine trudil, da bi bila njegova izvozna partija ocarinjena po novem, nižjem tarifu. Ker je pa pri nas pač tako, da prihajajo uradna navodila iz Belgrada še precej počasi, kompetentna carinarnica tega ni mogla dovoliti, ker ni imela tozadevnega uradnega obvestila o spremembi izvozne carine. Svinje pa seveda tudi v vagonih na meji niso mogle čakati, tako da je izvozna tvrdka morala plačati carino po starem tarifu; ob enem se ji je pa zagotovilo, da dobi proti posebnim prošnji vrnjeno preplačano carino Din 125.000. Ta prošnja je tudi resnično odromala takoj v Belgrad, a ne samo ena, temveč tekoma let več in vedno več prošenj s kopico drugih urgenc. Vse nič! Generalna direkcija carine ni dala od sebe niti glasu. Kaj če ubogi trgovec napravi? Če vzamemo samo za preteklo dobo običajne 20 odst. obresti je ta vsota narasla do sedaj na Din 216.000, trgovec sam pa se je vsled vedno večje gospodarske stagnacije pogrezal in pogrezal, ta ko da mu je grozil že ruin. Tu pošlje na svoje stroške v Belgrad energičnega človeka, ki se v Belgradu ni dal potolažiti samo z obljubami in je čepel pri dotičnem referentu toliko časa, dokler ni bilo nakazilo na preveč plačano carino v redu podpisano, a seveda brez bančnih obrestí. Kot pravi zmagovalac se ta gospod vrne v Celje, kjer čakata oba s trgovcem na uspeh intervencije. A denarja še vedno ni! Tudi drugi teden ga še ni. Pač pa pride mesto denarja pismo na pravičen naslov v Celju od nekega spoštovanega gospoda Davida Stein iz Belgrada, Loraina 11. (III. Stock) levo, kjer mu ta fiktivna ali nefiktivna osebnost sporoča, da je zvedel o njegovi zadevi pri generalni direkciji v Belgradu glede terjatve zneska 120—130.000 Din in se mu ponuja v posredovanje ... da ich in der Lage bin dies in kürzerster Zeit zu erledigen. Zagotavlja še trgovec, da je v stanu zadevo rešiti v 3—4 dneh »durch meine gute Verbindung« seveda pod pogojem »bitte selbst mein Honorar zu bestimmen perzentuelle. Čisto vse, stil in ravnanje, po judovski! V zavesti, da je zadeva že rešena po osebni intervenciji svojega odposlanca, ni trgovec v Celju prevzel obveznosti do »abaküclat in je mesto tega nakazila še

enkrat urgiral, da je tako denar po triletnem romanju vendarle srečno priromal v Celje. Ne glede na upravno in gospodarsko plat te zadeve, stavimo prav ponižno vprašanje na merodajne činitelje: Kdo je ta David Stein? Kakke zveze ima ta človek z generalno direkcijo carin v Belgradu in kako je za fiktivna ali resnična oseba zoznala za to višeco zadevo pri imenovani direkciji? — Če pa kdo izmed poštenih ljudi dvomi o tem slučaju, se lahko oglasi v celjskem uredništvu »Slovenec«, kjer so mu originalni dokazi na razpolago. Za naivne ljudi pa še pristavljamo, da odposlanec celjskega trgovca tega modernega Davida niti ne pozna in da v Belgradu ni o tej zadevi z nikomur drugim človekom govoril kot z uradnimi osebami na generalni direkciji carine.

Poroka. V nedeljo se je poročil v farni cerkvi g. Mihael Škoflek, poštni poduradnik, z gospo Glogrančovo. Novoporočencema želim obilo sreče.

Oddaja pisma je na poštne uradu po 6 zvečer nemogoča, ker je poštni urad zaprt. Mnogokrat je pa marsikdo prisiljen oddati pismo na pošti, četudi je 6. ura že minula. Po vseh mestih in večjih trgih je za take slučaje na poštne poslopju večji pošt. nabiralnik na razpolago, v katerega se lahko mečejo ne samo navadne, temveč tudi večje pisemske pošiljke. To je pa v Celju nemogoče, odkar je zasedel dotični oddelček pošto-carinski urad. Preje je bil v steni tega oddelka napravljen tak večji nabiralnik, ki je pa sedaj zaprt. Ker se pa dnevno pojavljajo v trgovskih in drugih krogih taki slučaji nujne potrebe, da mora biti v izogib velike škode pismo ali druga večja pisemska pošiljka oddana na pošto še isti dan in še pred polnočjo, pozivamo pošto ravnateljstvo, da odpravi nemudoma ta nedostatek na način, ki se mu zdi najprimernejši. Ali se sedaj zatvorjeni veliki nabiralnik ne da uzdati v steno v Cankarjevi ulici? Te izdatke bo poštna uprava vendar še zmogla.

Tatvina kolkov. Brata Andrej in Karel Roje sta poskusila po mestu razpečavati ukradene kolke. Policija ju je pa pri tem zasedla in zasegla na njunem stanovanju skupno kolkov za 2.000 Din. Izgovarjata se, da sta dobila te kolke v razpečavanje od nekega neznanega jim gospoda a vse kaže na to, da sta sama storila. Ni izključeno da so ti ukradeni kolki tudi celjskega izvora.

Nevaren goljuf. V četrtek in petek prejšnjega tedna je hodil po Celju okoli raznih trdk nek še precej snažno oblečen človek, ki je prosjačil za službo in tožil, da je že dlje časa brez službe. Izdajal se je za reducirane uradnika Eskomptne banke v Gradcu in se ponujal za korespondenta in knjigovodjo. S seboj je imel tudi potni list z imenom Rihar, katerega list pa ni pokazal vsem, ker se je drugje izdajal za nekega Pogačarja. S svojim sigurnim nastopom je tu pa tam izvalil manjši zneske kot na račun plače.

Črešnje na trgu so zopet poskočile na 10 Din za kilogram, čeravno so domačega izvora. Stojničarji na trgu pokupijo že zgodaj jutraj vse najboljše črešnje, da lahko na ta način višajo cene po poljubnosti. Tako se na našem trgu ne dobi iz prvega vira prav nikakih svetelnih črešenj, ki so daleč naokoli znane kot najboljše. Imajo in prodajajo jih samo stojničarji po gori omenjeni ceni, ker grede ženskam, ki prinašajo črešnje na trg, do skrajne periferije mesta nasproti in tam vse pokupijo. Dobro bi bilo ugotoviti po kaki ceni stojničarji te črešnje pokupijo in koliko imajo na račun občinstva dobička samo pri enem kilogramu.

Iz Prekmurja.

Državna realna gimnazija v Murski Soboti. Mlada murskosoboška gimnazija je zaključila letos šesto leto svojega obstoja in sicer z razmeroma prav dobrim uspehom. Z odliko je izdelalo 13 (5,9 odst.), s prav dobrim uspehom 7 (3,2 odst.), z dobrim uspehom 68 (31,1 odst.), z zadostnim uspehom 58 (26,6 odst.), razredni izpit je dobilo 55 (25,2 odst.) in razred ponavljalo 16 (7,3 odst.) učencev. Izključen je bil 1 (0,4 odst.). Splošni uspeh je dokaj boljši od lanskega uspeha. Vzrok tiči v tem, ker so se izboljšale razmere na osnovnih šolah (samo na prvi razred odpade namreč od 13 odličnjakov 9) in pa dober vpliv obeh dijaških konviktov: rimsko-katoliškega Martinišča in pa Evangeličanskega dijaškega doma. — Ob sklepu šol. leta je štel zavod 218 učencev, med temi 39 deklic. V prvem razredu je bilo 93 (16), v drugem 46 (14), v tretjem 33 (5), v četrtem 28 (2), v petem 12 (2) in v šestem 6 učencev. (Števila v oklepajih pomenijo število deklic.) — Po narodnosti je bilo 213 (97,7 odst.) učencev Slovencev in 5 (2,3 odst.) rimokatoličanov, 45 (20,7 odst.) evangeličanov in 9 (4,1 odst.) izraelitov. — Na novo se je vpisalo v prvi razred 65 učencev, ki so vsi položili sprejemni izpit. Lansko leto se je vpisalo v poletnem terminu samo 28 učencev. Ker Prekmurci silno radi odlašajo z vpisom, čakajo namreč na uspeh letine, katera pa obeta, da bo letos prav dobra, zato je po vsej priliki pričakovati, da bo prihajeno šolsko leto v prvem razredu do 150 učencev. Zelo pereče je v M. Soboti vprašanje dijaških stanovanj; že letos se je pomanjkanje zelo čutilo. O njihovi dobri kakovosti pa doslej ni niti govora. Evangeličani so 29. pr. m. na svojem letošnjem sinjorijskem zborovanju v Gornjih Petrovcih sklenili, da

še letos povečajo svoj dijaški dom in bodo poleg tega še nekdanjo evangeličansko šol. poslopje v M. Soboti preuredili v dijaška stanovanja. S tem bo za dalje časa poskrbljeno za evangeličansko dijaštvo. Mnogo slabše pa je s katol. dijaštvom. V Martinišče je mogoče doslej sprejeti največjemu 40 dijakov; rabilo pa bi prostor najmanj 150 dijakov. V bližnji bodočnosti ni upanja na kako izboljšanje. Neizrečna kulturna škoda je tudi, da se s prihodnim šol. letom mursko-soboška gimnazija kljub svojemu nad vse ugodnemu razvoju ne bo spopolnila s VII. razredom in bodo morali letošnji šestošolci, v kolikor jim bodo pač gnotne razmere dopuščale, nadaljevati svoje študije na drugih gimnazijah. Zamanj so bile vse prošnje, zamanj naravnost historična resolucija vseh prekmurskih občin in župnih uradov, rim-katoliških in evangeličanskih, za njen obstoj in spopolnitev. Ljudstvo, kateremu je tuje-gospodar do l. 1919, odrekal pravico do izobrazbe v svojem narodnem duhu, tega ni zaslužilo. Kakor se je ideal vseh Slovencev uresničil, ko smo dobili svoje vseučilišče v Ljubljani, prav tako je ideal prekmurskih Slovencev popolna gimnazija na domačih tleh. Tudi njim se bo ta ideal uresničil. Vsak pa, kdor jih pri tem ovira, je nekulturen.

Iz ostale Jugoslavije.

PROSLAVA TISOČLETNICE HRVATSKEGA KRALJESTVA 925—1925.

V soboto in nedeljo je Hrvatska z Zagrebom na čelu proslavila na najslavnejši način tisočletnico hrvatskega kraljestva. L. 925. namreč je bil kronan na Dunajskem polju prvi hrvatski kralj Tomislav. Ravno za njegovega vladanja sta se ujedinili dalmatinska in posavska Hrvatska. Tako je bil postavljen temelj veliki hrvatski državi, ki pa je pozneje izgubila dosti na svoji samostojnosti, dokler niso prišli Mažari in Nemci, ki so omejili hrvatsko samostojnost na najmanjšo. Leta 1918. se je Hrvatska osvobodila avstrijskega in mažarskega jarma, Ravno v težkih časih za hrvatski narod se vrši ta proslava. Hrvatje, ki imajo za seboj stavnih činov polno zgodovino, niso zaslužili, da se nahajajo v takšnem položaju.

Že na predvečer — v soboto — se je zavelil Zagreb v najslavnejši luči. Vse hiše so bile razsvetljene. Zlasti so vzbujale pozornost razsvetljena okna zagrebskih palač in Mesne hranilnice. Ob pol devetih se je začel obhod po mestu, katerega se je udeležilo nebroj družtev in računajo, da je bilo zvečer na ulicah nad 50.000 ljudi. Na Jelačićevem trgu na balkonu Mesne hranilnice je imel govor dr. Rudolf Horvat. Ob Savi so pa bili zapaljeni kresovi, ki so goreli še globoko v noč.

V nedeljo dopoldne se je vršila v stolnici slovesna sv. maša, kateri je prisostvovalo na tisoče ljudi. Po sv. maši se je svečanostni sprevod povel še skozi mesto in se nato razšel. Popoldne in zvečer so se vršile razne veselice.

Tudi iz pokrajine (Sunja, Solin v Dalmaciji) prihajajo vesti o svečanostih.

Poudariti pa je tudi treba pri vseh svečanostih zasluge hrvatskih katoliških škofov, ki so že lansko leto opozarjali na to slavnost. Hrvatski škofje so poskrbeli, da se je proslava izvršila slovesno, kakor to mora biti za tako važen dogodek.

Štrajk v solarnah na Pagu. Monopolska uprava se še vedno ni zganila, da bi našla sporazum z delavci v solarnah na Pagu in ki bi se štrajk končal. Škoda raste v milijone, kajti solarne dajo ob vročih dneh po 75 vagonov soli vsak drugi dan. Sedaj pa ostajajo skladišča prazna in po Dalmaciji je začelo ljudem primanjkovati soli. Delavce, ki so jih bili zaprli, so vse zopet izpustili. Za rešitev spora spora posreduje sedaj škof. vikar kanonik Ivanovič.

Natečaj za najboljši radioapar, napravljen od amaterjev, razpisuje Radioklub v Zagrebu ob priliki prve radio-razstave v Zagrebu, ki bo združena z II. mednarodno avtomobilsko, lovsko in sportno razstavo od 8. do 20. septembra. Pogoji se zvedo pri Radioklub, Zagreb, Markov trg štev. 9.

Znamenita arheološka odkritja. Muzej v Sarajevu, ki je eden izmed najbogatejših v naši državi, je v zadnjih tednih pridobil izvanredno redko in dragoceno starino. V bližini kraja Orašje v Bosni so izkopali veliko naselbino, ki izhaja iz neolitske dobe. Pri tem je bilo najdenih obilno predmetov za vsakdanjo rabo. Največja senzacija pa je odkritje nadvse vredne in dragocene rimske kolonije.

Iz Primorske.

Politično delo na Goriškem. Pred kratkim je imel odbor pol. društva »Edinost« v Gorici svojo sejo. Poročal je o političnem položaju in svojem delu posl. dr. Besednjak. Poročal je o ustanovitvi slovenskega društva v Italiji za pristop k Zvezi narodov; društvo je priglasi k italijanski federaciji. Tržaški liberalno-narodni krogi so nato v Trstu ustanovili podobno društvo. — Povodom posredovanja za manjšinske pravice slovenskega naroda v Italiji je dobil poslanec na merodajnih mestih odgovor, da si vlada še vedno ni na jasnem glede tega vprašanja, da pa naj bo s svojimi predlogi za vsak slučaj, ko ga pozovejo, pri-

pravljen. — Dodatne ure za slovensčino na osnovnih šolah, ki jih predvideva zakon, se v nad 40 šolah niso upeljale, dasi so starši za to prosili. Posl. Besednjak je bil zaradi tega pri ministru Fedeleta, ki mu je obljubil, da se bo to vprašanje čez počitnice uredilo. Poslanec bo v tej zadevi vložil še posebno interpelacijo.

Prepovedi in konfiskacije. Za minulo nedeljo popoldne je bil v Tomaju napovedan koncert tržaške »Glasbene Matice«, na katerem bi bilo sodelovalo tudi več drugih pevskih društev. Vse vstopnice za koncert so bile vnaprej razprodane. V soboto popoldne — torej zadnji hip, ko so bile že vse priprave dovršene — je pa oblast koncert prepovedala. Slovenska društva imajo veliko gnetno škodo. — Goriški podprefekt je odredil zaplenbo Kraljeva knjigo »Boji malega naroda«, ki je izšla kot prva v zbirki »Rudečih knjig«, katere izdaja kmečko-delavska zveza v Gorici. — »Istarska Riječ« v Trstu je bila te dni znova zaplenjena; vrh tega je prefekt odredil, da se proti odgovornemu uredniku Ivanu Staremu vložijo ovadba na sodišču.

Iz Koroške.

Duhovniški jubileji. Petdesetletnico mašniškega posvečenja bosta praznovala letos profesor Ivan Huter v St. Jakobu v Rožu in Janez Volavčnik na Jezerskem; štiridesetletnico Ivan Nagel, župnik v St. Ilju ob Dravi; petindvajsetletnico Franc Uranšek, župnik v Zvabeku in Vinko Poljanec, deželni poslanec in župnik v Škofljanu v Podjuni.

Zmerno lepše. Zadnji »Koroški Slovenec« poroča: Letos je izdal kn. škof. ordinariat v Celovcu nov šematizem za l. 1925. Če primerjamo letošnji šematizem s starimi izdajami prejšnjih let, pogrešamo označenje slovenskih imen za slovenske župnije, kar se je sedaj izpustilo, ko je bilo poprej vedno tudi slovensko ime za dotično faro v oklepaju na drugem mestu. Tudi je bilo v prejšnjih izdajah pri vsaki župniji posebej pripomnjeno, je-li fara nemška ali slovenska.

Zdravniška 50 letnica. Sanitetni svetnik in bivši primarij v celovski bolnišnici dr. Alojzij Smolej je te dni praznoval 50 letnico svojega zdravniškega poklica.

Beleške.

Tragična Žerjavovstva. »In tako doživljamo danes žalostno dejstvo, da se klerikalna stranka obrača na napredni svet, na napredne Slovence z naprednimi načeli: z moderno šolo, z demokracijo, s socialnim napredkom ... SLS se zaveda, da s tem razkrajja napredne Slovence in da jim ubija zavest in potrebo enotne napredne fronte v Sloveniji ... Tako toži Žerjavov list. Mi pa bi ga samo vprašali: Zakaj pa on ne zastopa naprednih načel? Kdo mu to brani? Zakaj pa propagira nazadnjaška načela? Nekdo mora braniti svobodo in napredok, ki sta od današnjega reakcionarnega režima povsod ogrožena. SLS vrši s tem samo svojo dolžnost in ni ona kriva, če je tista slovenska stranka, ki se je nekdaj imenovala napredno, zavrgla napredna načela, kakor tudi ni ona kriva, če se napredni Slovenci razkrajajo. Slovenske napredne vrste je razkrojilo Žerjavovstvo in nihče drug. In kar je danes še res naprednih Slovencev, ti naravno ne morejo iti pod Žerjavovo zastavo, ki kliče na boj proti Sloventvu. Če hoče Žerjavov list razkroj slovenskih naprednih vrst zaustaviti, potem se mora najprej sam slovensko-napredno orientirati in to iskreno in pošteno. A kar se tiče enotne napredne fronte, to je ta enotna napredna fronta Slovencev že tudi davno tu, četudi ne formalno, pa toliko bolj faktično. Boj proti korupciji in nasilju, nezmožnemu centralizmu in njegovemu škandaloznemu gospodarjenju, boj za pošteno in dobro upravo, za svobodo in enakopravnost vseh državljanov, za ureditev države na modernih, demokratičnih temeljih. V tem znamenju enotna fronta pravih in naprednih Slovencev že davno obstoji, samo ni v tej fronti Žerjavovcev. Naj stopijo tudi oni v to napredno fronto, potem bo pa ustvarjena tudi enotna slovenska fronta, ki nam je danes potrebna.

O sporazumu. »Narodni dnevnik« piše: »SLS ima sicer polno legitimacijo, da zastopa Slovence. Ogromna večina Slovenije ji je izrekla svoje zaupanje in zato o legitimaciji SLS, da zastopa Slovenijo ne more biti nobenega dvoma. In vendar se SLS ne more udeležiti pogajanj in vendar ta njena legitimacija ne zadostuje. Če so se postavili mladini premalo na slovensko stališče, se je SLS tako zelo omejila na samo slovensko stališče, da je izgubila vsak kontakt s Hrvati in Srbi. In posledica tega je, da je tudi SLS pri pogajanjih prezrta in da se bo sklenil sporazum brez Slovencev in sicer edino po krivdi obeh omenjenih strank.« — Na ta izvajanja moramo ugotoviti, da sporazum, ki ga hočejo skleniti radičevci in radikali, ne bo noben sporazum med srbskim in hrvaškim narodom, ampak samo sporazum med dvema strankama, in da pri tem sporazumu Slovenci sploh nimamo nič iskati. Ni SLS izključena od teh pogajanj, ker da je izgubila vsak kontakt s Hrvati in Srbi, nego zato, ker se je sama od teh pogajanj izključila, ker bi se ona na taki podlagi kakor radičevci z radikali sploh ne mogla in ne hotela pogajati. Ko bi bil dr. Korošec storil to, kar je storil Pavle Radič, t. j. enostavno zatajil svoj in svoje stranke program, ki je tudi program ogromne večine slovenskega naroda.

potem bi bili Slovenci že davno pred HSS lahko sklenili sporazum s Pašićem. SLS bo mogla sodelovati le pri takših pogajanjih, kjer bo šlo za pravi, resnični sporazum med srbskim, slovenskim in hrvaškim narodom, kakor si ga je postavil za program blok narodnega sporazuma in za kar je dobila SLS mandat od svojih volivcev. Če torej SLS pri aranžmanu RR ni zraven, Slovenci s tem še niso izolirani, ampak so še vedno v tesni zvezi s tistim delom srbskega in hrvaškega naroda, ki takšen sporazum, kakor se zdaj sklepa, odklanja, ker ne bo prinesel rešitve temeljnih vprašanj in ne naredil kraja naši notranji državni krizi.

Pribeževanje sorodstvo s fašizmom. Italijanski listi prinašajo pogovor z ministrom Pribeževićem. Med drugim je bilo govora tudi o fašizmu. Na vprašanje: »Vaš program (program demokratske stranke) je zelo podoben programu italijanskega fašizma?« — je Pribežević odgovoril: »Po vseh južnih deželah dobi fašizem: to je nauk, ki raste na obalah Sredozemskega morja. V moji stranki so nedvomno fašisti. Fašistična misel je osvojila mladino.« — Tako je Pribežević sam izpovedal svoje in svoje stranke duševno sorodstvo s fašizmom. S tistim fašizmom, ki si istotako kakor naši velesrbski absolutisti prisvaja vso državotvornost, vse ostale državljane pa, ki se mu nočejo vdinjati, označuje za protidržavne in prevratne elemente. Toda kakor se vidi iz katastrofalnega padanja lire, sodi ostali svet čisto drugače.

Naša vas.

ŠOLSKA RAZSTAVA V REPNJAH

Vredno je iti gledat razstave naših velikih šolskih zavodov: usmiljenk v Lichtenurnu, uršulink, šolskih sester v Mariboru, Celju. Kdor jih je enkrat videl, jih pojde rad še v drugo in v tretje gledat, vselej namreč najde obiskovalec razstavljenih predmetov, ki ga presenečajo.

Toda nič manj — ali raje še bolj — je poročevalca presenetila razstava tihe, skromne, javnosti popolnoma neznane repenjske dekliške ljudske šole, ki jo vodijo šolske sestre. O velikih mestnih šolah, kjer imajo poleg ljudskih še meščanske šole ali celo učiteljske; kjer se zbira cvet ženske mladine, ki ima izvečina že iz doma vajeno oko in vsaj deloma tudi izurjeno roko; kjer mladino tudi dom priganja k pridnemu udejstvanju v ročnih delih: tam si človek te sijajne uspehe še laže razlaga. Toda v mali vaški šoli, kjer so učence izven šolskih ur zaposlene pri delu na polju, na travniku, v gozdu, na paši, pri pestovanju itd., tam bi se človeku res že skoro čudežno zdelo, če preleti bogate vrste tako raznovrstnih, hkrati pa kar po vrsti praktičnih izdelkov v najrazličnejših tehnikah.

Zelo dobro je to, da so bili razstavljeni izdelki od najpreprostejših, ki se jim prvi težki poskusi neokretnih ročic še poznajo, do najlepših, ki dokazujejo veliko spretnost učenk, pa nič manjšo spretnost in potrpežljivost učiteljic. Da izmed množice izdelkov in tehnik samo nekatere omenimo. Da se že prvi razred poskuša v kvačkanju vzorčkov, čipk, obrobov, v pletenju nogavic, drugi razred pa že razstavlja tople drobne rokavičice, kar prezrimo. Oglejmo si raje razne večje predmete vrste, kvačkane kapice, jopice, predpasnike... Še mnogo lepši in očudnejši so z raznolikimi vbodi okrašeni oz. vezeni predmeti, ki se rabijo v vsakdanjem življenju, n. pr. pregrinjalec za priposteljne omarice zaspanih glav s primernimi napismi je videti. Tako ti voščil ta: Lahko noč!, druga: Sladko spavaj!, tretja bolj živahna pa že kliče: Dobro jutro! Na steni vise pisane vezene torbice za ščetke, razgrnjene so lepe brisalke z napismi, monogrami, cvetjem, prizori iz jutranjega otroškega življenja; prav tako prtiči, da se z njimi pregreje posode za sadje, pokrije kruh, podstavki za luč, vložki za skatljice, za posode za kruh, košarice, ki so lastni ročni izdelki, lične bele, vse pisane vezene, bogato zarobljene ročne torbice; poleg njih pisani obročki za police v shrambi, v jedilnih omarah, kuhinjah, ki tudi najpreprostejši kuhinji dajo tako prijazno lice; celo podbradni prtiček ni pozabljen, da se bo z njegovo pestro lepoto mlajši bratec ali sestra ob slovesnih prilikah mogla dostojno pokazati.

Še bolj vlečejo naše oči razni veliki namizni, najbolj pa lepi obhajilni prtovi s primernimi okraski bodisi rastlinskimi: z venc, šopki, girlandami, bodisi figurarno-dekorativnimi: s križem, Jezusovim imenom, angelci, Jagnetom božjim, Dobrim Pastirjem, raznimi napismi. Vsaka mati bo z veseljem in ponosom pregnila mizo ob tistih mlo resnobnih prilikah, ko pridejo z Bogom, ko bi rade hišo kar moči lepo pripravile, pa doslej pogosto niso imele kaj v roke vzeti. Zdaj je njih otrok s spretno roko izvršil, na kar skoro misliti niso upale, da bi kdaj dosegle. — Še prtiček za vkote si oglejmo z lepimi verskimi napismi in okraski in vezene mogočene zastore za okna, mehke blazine, posebno spretno in bogato izdelane na različne načine, pa smo videli to, kar je namenjeno bolj olepšavi domače hiše.

Seveda ne gre, da bi pozabili izdelke za vsakdanjo rabo, predvsem otroško perilo: robčki z lepo vezanimi robovi, okrašeni z monogrami, prav tako jedilni prtiči (servijete), predpasniki, krila, srajčke, jopice, vse predmeti vezen z drugačnimi okraski, cele obleke in bovedji, kaj smo vse že prezrli in pozabili.

To pa vse v malo manj ko sto različnih tehnikah, šivih, vbodih: vkriznem, verižnem, pečljatem, tihem itd. vbodu, v ribji kosti, živih šivih, zankanju, s prešitimi robovi (ažuriranje), predrti vezeno (Richelieu), vstavki, ploskovitim in podloženim vezanjem in drugimi umetnostmi iznajdljive, za drobno lepoto vnete ženske domišljije.

Tudi risb je bilo, deloma po predlogah, deloma po naravi, najbolj zajemljive so bile, pač tiste, ki so predmete iz narave, cvetje, sadje, listje podajale stilizirano oziroma prirejeno za praktično uporabo pri ženski dekorativni umetnosti.

Naj bo dovolj! Nam, ki smo doraščali v stari šoli, kjer smo pri risanju vlekli črte od pike do pike in so deklice napravile nekaj kvačkanih vzorčkov oz. se naučile plesti nogavice, se zdi neverjetno, skoro čudež vse to, kar in kolikor in kakor so pod vodstvom spretnih, požrtvovalnih učiteljic z neizmerno pridnostjo in neomahljivo ljubeznijo izvršili drobni, gibki prstki naših preprostih kmetijskih dekliških ročic. K.

Socialni vestnik.

K VPRAŠANJU HIRALNIC.

G. dr. Debevčul

Z velikim zadoščenjem sem čital v »Slovenecu« z dne 19. junija t. l. vaš članek o problemu hiralnic. Vendar se je začelo svitati v tej strašni tmini bolniško socialne pomoči.

Gospod doktor! Ako se Vam zdi vredno, dovoljujem, da priobčite to-le pismo v katerikoli dnevniku, naj zlasti premožnejši sloji zvedo, kaj misli o potrebi hiralnic človek-duhovnik, ki vedno mora zreti človeško bedo.

Pozivate v članku široko javnost na rešitev tega socialnega problema.

Gospod doktor! Reševal sem ga že kot otrok, ko sem gledal, kako je v najhujši zimi po štirih moral dostikrat od zaklenjenih hiš proč od kraja zvestega zlužbovanja kot hlapec onemogel mož. Srce me je bolelo nad tako krutostjo slovenskih družin, o katerih gre prislovica, da smo gostoljuben narod. — Rekel bo marsikdo: za stare onemogle ljudi mora država skrbeti, zato plačujemo davke. Imajo nekoliko prav, vendar kaj pa potem, če država ne more ali noče dovolj skrbeti za onemogle ljudi? Kaj boš rekel, če vidiš na cesti ležati ponesrečenega tvojega soseda? Boš se izgovarjal, kaj mi mar, naj gre po njega njegov sin ali hčer ali žena? Kaj pa, če se tebi še zna kaj enakega zgoditi v življenju v starosti? Misliš si boš, sem dovolj založen s premoženjem. Res? Dvomim! Ob neki priliki sem obiskal z nekim višim redovnim dostojanstvenikom neko hiralnico. Gospod upravitelj hiralnice nama je razkazal vse sobe ter predstavil hiralce. Pa kakšne! Baronice, doktorji prava in višji državni uradniki so delali družbo navadnim cestnim beračem. Usoda človeškega življenja ne išče beračev in hiralcev samo pri nizkih slojih, temveč kruto posega tudi v hiše premožnih in odličnih.

Neprijetno mi je vselej, ko v mestnih ulicah vidim, kako preprosto se šetajo v svilo oblečene dame in šimi-gospodje mimo onemoglih beračev, ki so morebiti dolga desetletja zvesto služili ljudem, ki so s pomočjo žuljev teh siromakov obogateli. Narod je takrat bogat, če ima kar najmanj siromakov, oziroma so vsi kolikortoliko preskrbljeni.

Že iz zgolj sebičnih namenov bi morali imeti več srca za onemogle ljudi, ki za bolnice niso nikakor več sposobni, ampak spadata le še v hiše, ki se smatrajo kot zadnja postaja človeškega življenja — hiralnice. Da pa se bo to zgodilo, je treba že mladino, šolsko dečo navajati k večji usmiljenosti ter jo seznanjati z resnostjo človeškega življenja. Dan na dan čitam v časnikih, da prireajo šole razne izlete tje in tje, a zaman sem dozdaj iskal v teh poročilih, da bi ta ali oni razred napravil izlet v bolnico ali pa hiralnico! Ali ni potrebno, da se mladi ljudje že seznanijo s trpljenjem, ki se tudi njim lahko pripeti? Mislim, da to še ni nobena sentimentalnost, ampak bi le pripomoglo, da ne bi toliko mladih ljudi o vsaki najmanjši nepriliki obupavalo. Vzbudiv bi se pa tudi smisel v mladih srcih za preskrbo najbednejših med bednimi, to je hiralci.

Rekli bodo zopet premnogi: »No, še hiralnic je treba! Toliko let so hodili siromaki od hiše do hiše beračiti, pa je bilo dobro! Res! Bila je kulturna sramota za ljudi, vas, občino, ki je pustila svoje v poštenem delu, doslužene siromake beračiti od hiše do hiše.

Tak kraj, tako mesto se mi zdi podobno človeku, ki si k raztrganim hlačam obleče novo suknjo po najnovejšem kroju. S prstom bi ljudje za njim kazali, kaj pa naj porečemo krajem, mestom, ki pustijo svojo revščino in enomoglost na ceste in javne prostore strdat in prosjačij v zaničevanje bogastva?

Gospodar, ko doslužiš ter oddaš gospodarstvo mlajšim močem, si izvoliš v hiši kot, in če te kdo hoče pregnati iz tega kota, koliko prepira in tožb; onemoglemu svojemu hlapcu in dekli pa ne privoščiš mirnega kota v hiralnici?

Slovensko ljudstvo! Vzdrami se, več smisla za socialno bedo onemoglih hlapcev in deklet delavcev sploh, več socialnega ču-ta in začele bodo vstajati hiralnice po širni domovini ne v našo sramoto, ampak v naš ponos, kot živ spomenik prave srčne kulture. Kar namore revna danska dežela, to bode

zmogel tudi naš globoko čustven slovenski rod!

Dolžnost vsakega dobrega državljana je, da stremi za tem, da njegova domovina uživa ugled v inozemstvu; to pa bode, ako bomo složno delali vsi na ugodni rešitvi najbolj perečih socialnih vprašanj.

Gospod doktor! S požrtvovalnostjo g. velikega župana mariborske oblasti se nam bo posrečilo v sporazumu s križiškimi redom v križiškem gradu Muretinci blizu Ptuja ustanoviti kmečko hiralnico skoraj gotovo v teku tega poletja. Storili bomo tudi tukaj začetek, upam, da bomo našli blagih src, ki bodo posnemali oziroma pospeševali naše dobrotvorno stremljenje.

Ponovno hvala Vam lepa za Vaš članek v »Slovenecu«.

Z odličnim velespoštovanjem

Janko Verbanjšak.

Zavarovanje za lastni dom. Znani graški socialni delavec prof. Ude in bivši uradnik kulturnega sveta Stiniy sta izdelala načrt za novo vrsto zavarovanja: kakor se ljudje zavarujejo za starost, tako naj potem zavarovanja dobe v nekem roku svoj lastni dom. Načrt je naslednji: V vsi Avstriji bi se morobiti zglasilo za takšno zavarovanje 100.000 ljudi. Za te bi se gradilo 100.000 domov in v teku 25. let, vsako leto torej 4000 domov in ceno za te zgradbe bi zavarovanci plačevali z letnimi premijami. Zdaj že odrasli ljudje bi dobili svoj dom v teku prvih 8 let, mladeniči v roku od 8. do 16. leta, otroci, ki se zavarujejo v roku od 16. do 25. leta od zdaj naprej. Številka 100.000 hiš se seve lahko zviša ali zniža, kakor se bodo pač ljudje za to reč zanimali. Načrt predvideva štiri vzorce hišic: a) Prva vrsta bi imela do 3000 m² zemlje in bi bila za delavce in obrtnike, ki nimajo časa za domače delo; stala bi 7500 do 10.000 zlatih kron. b) Drugi vzorec bi stal približno 12.000, in bi imel več zemlje, da bi se lahko redile tri koze. c) Tretji vzorec bi stal približno 15.000, četrti do 20.000 in bi imel zemlje že za tri krave. — Hišice bi se gradile vse po enem vzorcu v veliki množini. Načrt tudi predvideva da član mesto plačila lahko pride delat: dve uri za eno zlato krono. Kmečki hlapec bo mogoče dobil od gospodarja tudi konja, da pripelje kar treba, dobil bo od gospodarja lesovino in mu bo lahko znižati proračunjeno ceno. — Poglejmo proračun: Pristopnina znaša 6 zlatih kron, potem plačuje član, ki dobi svojo hišico, skozi 25 let vsako leto 210 kron v zlatu. Za hišico manjšega vzorca, če bo v letu delal 200 ur, bo seve plačeval le še 110 kron. Precej denarja je to seve; hiša pač ni igrača in se mora kupiti; društvo zamore le pomagati, da se nihče ne opehari in da se kolikortoliko poceni zida. Kmečki posel bo toliko denarja zamogel le, ako bo odsluževal ali pa če ima fant nevesto, da plačujeta obadva ali pa se dva dogovorita, da plačujeta skupno. Prostora bo v hišici samo za eno družino in sobica še za eno stranko v podstrešju. Zdi se nam pa, da se bodo hišice na kmetih gradile bistveno ceneje kakor v mestu. — Drugi dobe hišice že prej, nekateri že četrto leto. Ti plačujejo tri leta po 210, potem četrto leto 576 kron vsako leto manj do 25., ko bodo plačali še 333 kron in postali lastniki brez dolga. 576 zlatih kron je seve hud denar, a hišice se da lahko v najem; v podstrešje bo gospodar lahko vzel stranko in morebiti ima lastnik svojega premoženja, ki mu pomaga. Udeležencem se bo lahko vsak čas umaknil in dobil od zavarovalnice kar je vplačal nazaj z malimi obrestmi. Kdor ima denarja, lahko vplača naenkrat za več let; ako zavarovanec umre vstopijo dediči v njegovo zavarovanje, lahko pa se tudi dvoje zavarovanj združi. Tako načrt. Ali se bo dal izvesti, ali ne, bo pokazala bodočnost.

Radiofonija.

Ing. D. T.:

RADIOSPORT V SLOVENIJI.

Odkar smo začeli v Ljubljani in Mariboru prve radiokongre, je minulo že skoro pol-drugo leto in v tem času je radiotehnika izpopolnila oddajne in sprejemne radio-postaje že v toliko, da posamezniku ni potreba več odlašati glede nakupa aparatov na še nadaljni razvoj. V času najjačjega razvoja, ko se je pojavila v Franciji, Nemčiji, Švici in Avstriji takozvana radioinflacija, se je tudi v našo državo uvozilo sicer malo število manj vrednih radioaparatov in posamezniki so tačas plačevali za sprejemne aparate tudi po 20.000 Din. Mogoče pa je bil kakšen amater razočaran, večina pa se je za takratne razmere vendar zadovoljila. Vse kaj drugega pa je danes, ko so vsled narastka našega dinarja in radi velike konkurence na inozemskem radio-trgu prišle cene aparatov rapidno padali. Z enkrat si sedaj že za par tisoč, kvečjemu 5000 dinarjev nabaviš lahko razmeroma dober sprejemni aparat, ako pa ga sam sestaviš, tedaj zadostuje že en tisočak. Od tedaj se opaža tudi v Sloveniji večje zanimanje za radiospoort in nove prijave so na dnevnem redu.

Slovenija ima do danes komaj sto poslano prijavljenih radio-postaj, res bore malo za naše razmere. Večina teh postaj se nahaja na deželi, ostalo pa odpade na Ljubljano, Celje in druga mesta. Razen radiospoortnikov, ki jim je radio le v zabavo, imamo tudi izrazite amatere, ki sestavljajo sami aparate, jih iz-

popolnjujejo in preizkušajo, bodisi od enostavnega enocevnega pa do modernega več-ecvnega aparata. Poznamo pa tudi ne malo število prikritih radioklubov, kateri naj potem skupno z že obstoječimi tvorijo enoto. Našo široko javnost je potreba nekoliko bolj seznaniti z radiofonijo, obenem pa opozoriti zakonodajno oblast na nedostatke sedanje pravilnika in ravno tu so na mestu radioklubi. Zadnji čas je, da se opozori naša vlada na dosedanje nedostatke. Kako pridemo amaterji Slovenije do tega, da plačujemo 150 Din letne broadcasting-takse za postajo Rakovico pri Belgradu — katere ne čujemo!? Postaja je stala drag denar, postavila jo je neka francoska družba in še danes nima redne oddaje! Ali se naš glas ne sme čuti preko državne meje? Naveličali smo se sprejema vednih »Deutschland über alles«, fašistovske in drugih državnih himen, dajte nam vendar enkrat to, kar že davnej zahtevamo, to je jugoslovanskih oddajnih postaj!

RADIOTELEGRAFIJA POD ZEMLJO.

Radiotelegrafski oziroma telefonski poizkusi v svrhu premostitve velikanskih razdalj se vrše večinoma v zimskem času, vsa oddaja in sprejem pa se poslužuje izključno visokih zračnih anten. Sedaj v poletnem času pa prihaja iz Amerike senzacionalna vest, da je iznašel ameriški amater D. Rogers v Hyattsville novo vrsto oddaje električnih valov, in sicer s pomočjo v zemljo položenih anten. Pri dosedanjih poizkusih je baje premostil že razdaljo 2000 km s presenetljivim uspehom glede mostenj in čistoče sprejema ob poletnem času. Torej zopet nova iznajdba, za amatere pa novo polje poizkusov.

RADIO-RAZSTAVE.

Že v lanskem letu se je opazilo na raznih velesejnih in velikih razstavah, da zavzema radioindustrija vedno večji obseg in izkazala se je nujna potreba po radio-razstavah. Pojavile so se kmalu nato prve razstave izključno za radio predmete in v letošnjem letu je imel Pariz, Berlin itd. dokaj dobro obiskane razstave. Za mesec september je napovedana razstava v Zenevi, v mesecu juliju pa se je otvorila velika prometna razstava v Monakovem, kjer so nalašč v to svrhu postavili močno radiofonsko postajo.

RADIO NA ŠPANSKEM IN V ARGENTINIJI.

Glasom najnovejših radiofonskih vesti dobi Španka nič manj nego 25 radiofonskih postaj. Tudi Argentina zaznamuje že preko 10 postaj in okrog 400.000 prijavljenih amaterev. Kaj poreče k temu naš amater?

Knjige in revije.

Carinthiaens: POLOŽAJ SLOVENACA POD AVSTRIJO IN POLOŽAJ NEMACA U KRALJEVINI SRBA, HRVATA I SLOVENACA.

Ljubljana 1925. Natisnila Jug. tiskarna.

Naslov pove, kaj obravnava lična knjižica, tiškana na dobrem papirju v cirilici na 32 straneh. Vprašanje, kako se postopa z narodnimi in verskimi manjšinami, je postalo po svetovni vojni vprašanje mednarodnega značaja. Kajti za nekatere države (med njimi tudi za Jugoslavijo in Avstrijo) določajo mirovne pogodbe določene obveznosti do narodnih in verskih manjšin. (Škoda, da v številu teh držav ni tudi — Italije!) Knjižica odgovarja na vprašanje, kako se držita teh določb Jugoslavija in Avstrija, kar se tiče nemškega, oziroma slovenskega prebivalstva. Ko so se letos ukinile nekatere nemške srednje šole v Vojvodini, se je to po časopisu proglasilo za retorzijo proti Avstriji radi zatiranja koroških Slovencev. To je dalo povod interpelaciji, ki jo je stavil dr. Hampel na zveznega kancelarja dr. Rameka v dunajskem parlamentu. Kanceler je pri tej priliki na podlagi statistike, ki jo je očitno dobil od koroških Nemcev, dokazoval, kako zadovoljiv je položaj Slovencev na Koroškem v vsakem oziru, tudi kar se tiče šolstva in društvenega življenja, in da torej ne nudi Avstrija Jugoslaviji nikakršne povoda za retorzije.

Ta odgovor je izhodišče knjige, o kateri poročamo. Prva (znatno obširnejša) polovica knjige se bavi podrobno s položajem Slovencev na Koroškem. Dokazuje, kako 80 t. zv. avtravističnih šol na Koroškem služi samo sistematičnemu ponemčevanju Slovencev. Ta tip osnovne šole uvaja celo Deutscher Schulverein povsod, kjer ustanovi svojo šolo. Slovenski učni jezik ima samo ena osnovna šola, a tudi ta ne odgovarja resničnim potrebam in željam prebivalstva. Društva uživajo svobodo samo na papirju; kajti nemške nacionalistične bojne organizacije onemogočijo čisto delovanje prosvetnih društev, ne da bi sterila vlada proti temu svoje dolžnosti. Na papirju postojajo n. pr. severno od Drave štiri prosvetna društva in pet posojilnic, toda dejansko deluje samo posojilnica v Velikoviču. Velike težave dela vlada širjenju knjig in listov, tiskanih v Jugoslaviji. Tudi v cerkvi se je položaj koroških Slovencev po plebsičitu znatno poslabšal. Nekaj slovenskih duhovnikov je moralo Koroško zapustiti, nekaj jih je bilo premeščenih; na več slovenskih župnij so prišli duhovniki, ki ne razumejo jezika svojih župljanov.

V drugem delu se bavi knjižica s položajem Nemcev v Jugoslaviji. V Jugoslaviji imajo Nemci 226 osnovnih šol, 10 meščanskih šol in 13 razredov srednje šole. Po tej statistiki so po štirje razred nižje gimnazije v Vrhu in Novem Vrhu, štirje razredi realke v Mariboru in en razred gimnazije v Ljubljani. Kar se tiče Slovenije, ti podatki niso točni. V Sloveniji sedaj ni nobene nemške srednje šole, ne gimnazije ne realke. Do šolskega leta 1921—22 je bila v Ljubljani nemška realna gimnazija. Tega leta se pa za prvi razred ni javilo predpisano število učencev nemške narodnosti in

zavod se je začel poslovenjati, v začetku stopnjama, od jeseni 1924 je pa učni jezik v vseh razredih slovenski.

Kar se tiče jezika v cerkvi, je pridiga v Vojvodini v 131 cerkvah v nemškem jeziku in v 36 menjahe se v nemškem in mažarskem jeziku. V Sloveniji se pridiga v 21 cerkvah samo v nemškem jeziku, v 16 pa menjahe se v nemškem in mažarskem jeziku.

Časopisov imajo Nemci v Jugoslaviji 25, med njimi šest dnevnikov. Netočna je trditve, da izhajajo v Sloveniji štirje nemški dnevniki; dnevno izhajajo pri nas samo Marburger Zeitung. Preglednica na str. 32 izkazuje dva nemška dnevnika v Sloveniji, ker označuje pomotoma za dnevnik tudi list Gottscheer Zeitung. To omenjamo radi tega, ker je pri spisih te vrste absolutna točnost podatkov velikega pomena.

Knjižica se bavi z važnim vprašanjem naše zunanje in naše notranje politike in zasluži že radi tega našo posebno pozornost. Namenjena je predvsem informaciji Hrvatov in Srbov o položaju koroskih Slovencev. Tudi za Slovence je knjižica dober priročnik, kjer najdejo zbranega precej gradiva o bratih onstran Karavank. Radovedni smo, kaj bodo rekli k njej koroski Slovenci in Nemci v Jugoslaviji. Naša želja je predvsem ta, da bi pripomoček knjižica k zbolšanju položaja koroskih Slovencev. Pravičnost more zase zahtevati samo tisti narod, ki je sam do drugih pravičen. Zato naj vsaka država meri manjšinam pravice s tisto mero, s kakršno želi, da se njenim sonarodnjakom odmeri v sosednji državi.

»Čas«, znanstvena revija »Leonove družbe«. Zvezek 5. Vsebine: I. Razprave: Dr. A. Ušeničnik: Tomaž Akvinski; dr. Angela Piskernikova: Razvojno zgodovinsko pojmovanje evetnega odevala in perianta; dr. Lovro Sušnik: Belgijsko šolstvo. II. Iz kulturnega življenja: L. Pitanič: Dr. Ivan Zolger; filozofija: Fr. Veber, Etika (Ušeničnik), verstvo; zgodovina; umetnost; publicistika, narodopisje; iz revij. — Izjaja kot dvomesečnik. Naročnina Din 60. Uprava v Ljubljani, Jugoslovanska tiskarna.

Slovenske balade in romane. Antologija. Uredil C. Golar. Splošna knjižnica. Zvezek 51. V Ljubljani 1925. Natisnila in založila Zvezna tiskarna in knjigarna. Strani 152. Cena broš. Din 24, vez Din 32. — Sket in Wester sta leta 1912 pridelala za Mohorjevo družbo obsežnejšo antologijo iste zbirke, ki jo je narod, željan epike, z veseljem sprejel in bral. Zvezna knjigarna je napravila prav, da je vrgla vnovič naše balade in romane v priročni izdaji svoje Splošne knjižnice med ljudi. Golarjev izbor se na splošno ne loči dosti od Mohorjeve izdaje in mu pač ni kaj reči. Reči pa bi bilo to in ono o »Uvodu«, ki tudi spominja na »Predgovor« Mohorjeve izdaje. Tradicionalna definicija balade in romane je preplehko pogreša. In kaj naj si bravec misli n. pr. ob stavku: »Od tega (tradicionalnega, op. por.) strogo baladnega značaja se umetne balade pogostokrat bolj ali manj oddaljujejo.« Stavek iz zadrega! Kaj je to bolj ali manj, v čem obstoja, če sploh obstoja, in kateri so vzroki in zakoni, ki bi ta bolj in manj opravičili in utemeljili? Tudi pri romani ni imel Golar večje sreče, zato beremo: »Večkrat pa se približuje novejša romanska lirika in je potem mehko-otožna pesem.« Taka je definicija novejših romane — pa pomagaj si ž njo, če moreš! Sicer pa izbor odtehta uvod in to je glavno!

France Bevk: Bedak Pavlek. Otroške igrice. Trst 1925. Izdala in založila Naša založba. Tisk Zadržne tiskarne v Gorici. Str. 93 plus 11 nepaginiranih z glaskami in opombami. Cena lir 5, v Jugoslaviji Din 16. — Iz potrebe je nastala ta knjižica, obsegajoča uvodno deklamovanko, ki naj služi vedno kot prolog, in pet igrice: Bedak Pavlek, Skrb in smrt, Kraljič in služabnik, Neubogljivi, Dobrota je sirota. Pevske vloške je uglasbil Vinko Vodopivec. V zasledenem ozemlju so šolske prireditve iger obvezne, a kje jih dobiti, da bi se na odru ne ponavljale ene in iste leto za letom. Bevk pravi: »Če je ta zbirka igrice nastala, ni v nikakršnem oziru moja krivda niti zasluga. Spisal sem jih — na prošnje in za uslugo — in trdijo, da bo knjižica služila naši primorski deci.« Res bo služila tu in tam. Igrice so močno, močno priproste in bodo v svoji priprosti gotovo dosegle svoj smoter. O umetniški strani igrice pač ni, da bi govoril. Korektura ni bila vestna, zato mgolji v knjigi tiskovnih napak, a tudi slovničnih in pravopisnih ni malo. Škoda!

»Geografski vestnik.« Časopis za geografijo in sorodne vede. Izdaja in zalaga Geografsko društvo v Ljubljani. Uredniki: dr. Bohinec (Ljubljana), dr. R. Savnik (Ljubljana), dr. I. Rubčić (Split). Izjaja dvakrat na leto, vsaka številka v obsegu 4 do 5 pol. — Svetovna vojna in vojnovi čas sta pokazala, kako izredno slabo je geografsko znanje evropske inteligence. Po prevratu smo dobivali n. pr. v Ljubljano vedno zopet trgovska pisma z oznako »Ljubljana, Tschecho-slavake« ali »Laibach, Kärnten« in sline in leta 1919 je prinesel ugledni angleški list »Liverpool Post« naslednje poročilo o češkem naravnem bogastvu: »Največje železne rudnike na svetu bo imela češkoslovaška republika. V mislih imamo goro v Eisenerzu na Štajerskem, ki je takorekoč vsa iz čistega železa.« Itd. Ne le trgovci in novinarji, celo državniki pri zeleni mizi so v zadnjem času večkrat pokazali neverjetno nepoznanje najenostavnejših geografskih dejstev: znano je n. pr. o Lloyd Georgu, da ni vedel za Banat, ko je na pariski mirovni konferenci sedel v komisiji za razmejitev med Jugoslavijo in Romunijo, in da se je skoro istočasno zameril Francozom, ko je v nekem govoru trdil, da se nahaja Mont Blanc na švicarskih tleh. Nič boljše se ni godilo sedanjemu predsedniku francoske republike, ki je pred kratkim v nagovoru na danskega prestolonaslednika hvalil Kristijanijo kot glavno mesto Danske! Celó v Nemčiji, ki je dolgo korakala v geografiji na čelu evropskih narodov, se je geograf Hettner že leta 1916 pritoževal v reviji »Deutscher Politik«, da se dogaja, da zamenjujejo maturanti srednjih šol Stuttgart s Stockholmom ali da mislijo, da je Togo glavno mesto Kameruna. In prav Nemci so kaj kmalu spoznali, da imajo velik del svojih neuspehov v svetovni vojni pripisati tudi dejstvu, da so premalo poznali svoje sosede in njih geografske razmere, premalo upoštevali vse drugačno usmerjenost recimo francoske ali ruske psihe, izoblikovane in vzrastle iz drugega geografskega okolja, kot ga pozna Nemčija. Z mrazljivo naglico so skušali že med vojno popraviti vsaj deloma, kar so zamudili v prejšnjih desetletjih: založba Diederichs v Jeni je začela s priobčevanjem tiskane »Schriften zur Verständigung der Völker«, v kateri je izšla tudi znana Milčević-Krležova knjiga o Hrvatih in Slovincih; geograf Hettner in Krebs sta izdajala geografske monografije evropskih bojišč. Po vojni pa so nastale nove zbirke in so nastopali novi pisatelji, ki so iskali in še iščejo poti do narodov, ki so jim ostali doslej tuji; sem moramo šteti zlasti Hauschoferjeva geopolitična stremeljenja in za nas posebno važno delo H. Wendla. Tako so Nemci krenili zdaj na pot, po kateri so hodili n. pr. Francozi že davno, vsaj v kolikor se tiče slovanskih narodov. A kaj smo akrenili mi? Ali poznamo geografijo naših sosednjih držav, poznamo zlasti geografijo naše lastne zemlje? Žal moramo reči, da smo za drugimi na-

rodi zelo zaostali. V Jugoslaviji smo tudi marsikaj zagrešili in grešimo še danes, ker niti samih sebe nismo dovolj poznali in ne poznamo, ker nam je naša lastna zemlja in marsičem tuja in večkrat manj znana kot ostala Evropa. Le vzemimo čisto konkretnen slučaj: koliko ljudi je v Jugoslaviji, ki bi natančno poznali naše narodne meje? Ki bi jim bila znana vsaj v obrisih razdelba jezikov, verstev, gospodarskih panog v naši državi? Ki bi mogli tuju pravilno poročati o našem rudnem bogastvu, o naravnih zakladih in žudežih naše prelepe domovine? Ki jim naši izseljenci na Westfalskem in v Ameriki niso deveta briga? Naloga, ki takaj v tem oziru šolo, so velike, a šola sama ne bo zmogla vsega dela. Treba je za to še drugih sredstev. Gotovo so poleg šole geografskega društva in geografski časopisi najprimernejše sredstvo za doseg lepega cilja, da prode med narod čim več geografskega znanja in s tem čim večja ljubezen do domače grude. V Jugoslaviji smo imeli doslej le eno geografsko društvo in sicer v Belgradu, ki tudi izdaja svoj »Glasnik«. Hrvati in Slovenci doslej še niso skoro ničesar storili, da bi sledili bratom v geografskem udejstvovanju in z delitvijo znanstvenega dela tudi na tem polju skušali doseči čim večje uspehe. Zato bo naša javnost z veseljem pozdravila »Geografski vestnik«, ki ga izdaja s pomočjo ministrstva prosvete in številnih drugih podpornikov Geografsko društvo na univerzi v Ljubljani in katerega prvi snopišč je ravnokar izšel. Sodelovanje so doslej poleg drugih ljubljanih univ. prof. geografije vseh štirih stolic (Ljubljana, Zagreb, Belgrad, Skopje) ter srednješkolski profesorji iz vseh pokrajin naše države. Vsebinska prvega, 80 strani obsegajočega snopiča je sledeča: dr. V. Bohinec: Razvoj geografije v Slovincih; univ. prof. dr. L. Ehrlich: Geografija in etnologija; dr. J. Rus: Morfogenetske skice iz notranjskih strani I.; Notranjski ravniki; univ. prof. dr. A. Gavazzi: Razpored največjih in najmanjših povprečnih mesečnih padavin na Balkanskem polotoku I.; F. Baš: Hmeljarstvo v Savinjski dolini; dr. I. Rubčić: Dužina obale, broj otoka i luka države SHS; univ. prof. dr. A. Gavazzi: O meteoroloških postajah v Sloveniji; M. Hafner: Alpski varstveni park v Dolini sedmih jezer. Prof. dr. V. Sarabon je priredil Geografske novice; prof. F. Seidl ocenjuje dr. J. Rusovo knjigo: Slovenska zemlja; prof. A. Melik Wentzlovo studijo o Ljubljanskem barju; prof. dr. B. Svetelj referira o poročilu predsednika jugosl-

maž. razmejitvene komisije, kjer govori o razmejitvi v Prekmurju, dr. R. Savnik ocenjuje vse doslej izišle karte Jugoslavije in Balk. polotoka. Končno sledi pregled novejših literature in poročilo Geografskega društva v Ljubljani. Prva številka vsebuje dve sliki v tekstu in pet kart v prilogi.

Določanje žive teže pri govedu — brez tehtnice. Te dni je izšla v slovenskem, srbohrvaškem, nemškem, italijanskem in mažarskem jeziku v žepnem formatu knjižica pod naslovom »Določanje žive teže pri govedu — brez tehtnice«, katere avtorja sta gg. Makuc in dipl. agr. A. Jamnik, katerih slednji je poznan kmetijski pisatelj, je izdal že več pripravnih in koristnih strokovnih knjig. Knjižica je potrebna vsakemu živinorejcu, ekonomu, prekupcu, mesarju, eksporterju itd. Potreba tehtnice sprito te knjige odpade, pa tudi nobenega računanja ni. Žival je merniti po dolžini in na obseg in iz teh dveh meritev dobljeni številki že sami pokažejo težo. Značilno je, kako si zlasti po sejmih mnogi pomagajo na ta način, da merijo živino z vrvice, nekaj časa »stuhatajo« in potem uga-nejo, da bi žival »utegnila« tehtati toliko in toliko. Omenjena knjižica je sestavljena na podobnem principu merjenja le, da njenemu lastniku ni treba več »ugibati«, nego ima eksaktne številke, ki mu povedo vse. Koliko so včasih nepošteni nakupovalci prevarali ljudi, ko so kupovali kar »na čez«, kajti tehtnic ni povsod in se jih vedno ni moglo posluževati. Danes pa so vse prevare nemogoče, ker vsak, še tako priprost človek, ki pozna številke, lahko sam dožene živo težo svoje živali in na podlagi tega ve, koliko naj zanjo zahteva, ako jo prodaja. Takega pripomočka do sedaj še nismo imeli in gre izdajatelju zaslug, da nam ga je omogočil po neverjetno nizki ceni. Knjižico se dobi po vseh knjigarnah po 10 Din in pri g. dipl. agr. A. Jamniku, lastniku Agrarnega biroa v Ljubljani po 10 Din (v inozemstvu 11 Din) s poštno vred. Oni, ki naročijo po pošti, morajo denar vpslati vnaprej.

»Planinski vestnik«, glasilo slovenskega planinskega društva. Vsebinska 7. številka. Dr. R. Andrejka: Ratitovec; Janko Mlakar: Wiesbachhorn; Franjo Zupnek: Pokluka — planinsko in športno središče; Črez hrib in dol; Obzor in društvene vesti. Priloga: Aleksandrov dom. — Vestnik izjaja mesečno. Naroča se pri osrednjem odboru SPD v Ljubljani, Šelenburgova ulica. Stane letno 40 Din.

Raznoterosti.

Nebo v juliju.

Ob solnčnem zatonu opazimo koj na zapadu Venero kot Večernico. Venera je drugi planet od sonca, približno iste velikosti ko zemlja, oddaljena od sonca 108 milijonov km, od nas sedaj krog 75 milijonov kilometrov. Njeno leto traja 224.7 naših dni, in v sekundi napravi pot 36 km (zemlja 30 km). Ker obdaja Venerino površje gost ovaj par, odbijajo le-te tri četrtine solnčne svetlobe in radi tega zoezda tako močno žari.

Na jugu precej nad obzorjem se nahaja drug planet — Saturn. Spada med velike planete, od katerih je viden tudi Jupiter. Saturn plava za Jupitrom v povprečni razdalji 1430 milijonov kilometrov od sonca. Je 94 krat težji ter 738 krat večji od zemlje. Njegova gostota je mala, 0,72, (zemlja 5,5). To znači, da je še zelo vroč. Njegovo leto traja 29 let in 166,9 dni, v sekundi premeri krog 10 km. Saturnov dan je dolg 10 ur 29 minut. Ima deset lun ter sistem obročev, ki so sestavljeni iz večjih in manjših skal. Nahaja se v ozvezdju Tehtnice.

Zvezda, ki se nahaja zahodno od Saturna, je Spika, pomeni Klas, v ozvezdju Device, ki ga drži devica v roki. Pred Devico tudi na zahodu je Lev z glavno zvezdo Regulus.

Krog desetih vzhaja sedaj največji naš planet Jupiter. Njegova povprečna razdalja znaša 778 milijonov kilometrov, je 1357 krat večji ter 1047 krat težji. Njegova gostota je večja od one Saturna, in znaša 1,3. Opazovanja Jupitra kažejo, da je njegovo površje še jako razburkano. Sodiijo, da se pričinja delati sedaj na njem prva trdna skorja. Njegovo leto traja 11 let 31 dni, pot v sekundi 13,34 km. Dan traja 9 ur 55 minut. Ima devetero lun. Sedaj stoji v ozvezdju Strelca.

Ob južnem obzorju stoji Škorpion. Najsvetlejša zvezda je rudeče barve, zove se Antares, to je: Marsu, ki se je imenoval nekaj tudi Ares (grški bog vojne) podobna. Ker svetli kljub svoji mali svetlinosti tako močno in ker se nahaja v silni razdalji, jo štejejo med največja sonca.

Blizu zenita je Arktur v Bostasu, na jugovzhodni strani se bliža zenitu Vega v Liri. Vzhodno od nje je Daneb v Labodu in pod obema, od Severnice je Atair v Orlu.

21. in 22. julija bo obročast solnčni mrk. V naših krajih bo neviden, ker se prične šele ob 20.03. Traja do 1.33. Tam, koder ta čas sonce sije, bodo lahko opazovali ta redek in krasen pojav.

V drugi polovici meseca se bodo utrinjali Perzeidi, utrinki, ki izhajajo navidezno iz ozvezdja Perzeja. Perzej se nahaja sedaj tik pod severnim obzorjem.

Cepljenje proti tuberkulozi.

Na zadnji seji pariške medicinske akademije je poročal podravnatelj Pasteurjevega zavoda o zadostnih uspehih, ki so jih prinesle preventivne cepitve zopet jetiko. Pasteurjev zavod izdeluje cepilo BCG. (Bacillus Calmette Guérin), s katerim se cepijo dojenčki med tretjim in desetim dnem po rojstvu. Cepitve se izvrši v treh dozah, v presledkih od 48 ur. Pred tremi leti je bilo po navodilu Calmettea na ta način cepljenih 178 dojenčkov; od teh ni nobeden umrl na jetiki, in 94 otrok, ki so v maju 1925 bili preiskani, so čisto zdravi in normalno rastejo. Med 1. julijem 1924 in 1. junijem 1925 je bilo v Franciji in Belgiji nadaljnjih 2070 dojenčkov cepljenih, ki so bili v največji nevarnosti, da nalezijo tuberkulozo: a-

umrl ni nobeden. Calmette je še omenil, da je umrljivost dojenčkov na jetiki zelo velika; v Parizu umrje v prvem letu 32,6 odstotkov in v Franciji 24 odstotkov dojenčkov na jetiki. (Zdi se torej, da preventivna metoda pri malih otrokih ne prinaša nobene nevarnosti in da ni njena vrednost nič več dvomljiva.)

Berhard Shaw — nasprotnik kina.

Angleški pesnik in satirik Shaw je v svojih »pogovorih« izrekel marsikatero pikro in ostro besedo proti filmu. Nič kaj ne veruje vanj, pač pa kot krivorec pravi o njem približno sledeče: Film ima svetovno publiko pred seboj, zato mora biti povprečen. Film mora pravtako odgovarjati okusu ameriškega milonarja kot kitajskemu kuliju, okusu guver-nante v dobri družini kot plesalki v baru; saj gre po celem cvetu in hoče vsakomur ustreči. Zato ne more ustreči zahtevam umetniške drame, kakor se na drugi strani izgublja v prepade senzacijskega gledišča. Shaw pogrša v filmu čisto najmanjšo mero dobrega okusa in zdrave pameti, ki jo človek mora zahtevati. Pogosto moramo 10 minut pred začetkom drame sedeti, da vzemo, kdo je razvijal fotografijo, kdo jih je sušil, kdo je napravil celulozo in kupil kemikalije in kdo je frizer pisatelja. Filmski ljudje enostavno ne vedo, kako se imajo vesti; jemljejo si svobodo napram publikli, ki si jih le-ta za trajno ne more dopustiti. Ta mnenja Shawa o filmu odgovarjajo že pred leti izrečeni sodbi Shawja. A res je pa tudi, da je angleški pesnik v zadnjem času svoje mnenje o kinu spremenil in prevzel drugo prepričanje. A naštetih očitki so kljub vsemu vpoštevanja vredni in tudi — resnični.

Prodaja modernih francoskih slik.

Zadnje dni se je vršila v Parizu Vente Gagnat, ki pomeni velik uspeh za moderno francosko umetnost. Na umetniškem trgu se je izvedelo, da bo prodanih 160 del velikega slikarja 19. stol. Renoirja. Cene slikam so bile določene zelo visoko in se torej ni dalo upati na bogve kako izvanredno zanimanje. A že dvodnevna razstava slik je spravila ves Pariz pokoncu, ki je spoštljivo defilirala pred slikami v Hotelu des Ventes. Ljubitelji umetnin so se zbrali iz vseh dežela in za družbo je bilo izvanredno mnogo zanimanja. Cenjene vrednosti so se prekoračile, dosegle so se rekordne cene, za vsako sliko je šel boj. Tako je dosegla mala slička, cenjena na 500 frankov, na 30.000 frankov, druge od 40.000 na 100 tisoč frankov. Najvišjo točko je dosegla št. 133. »La Baigneuse blessée«, prodana je bila za 600.000 frankov. Obenem je bilo prodanih 5 Cézanneovih slik. Neka njegova pokrajina je prišla na 528.000 frankov, neka druga na 300.000 frankov in majhen akvarel je bil kupljen za 46.000 frankov. Celotni rezultat je znašal 11 milijonov frankov. Pripomniti je še, da je bila Cézanneova prva slika kupljena l. 1906. za 5000 frankov; dosednji lastnik Gégnet je bil torej svoj denar dobro naložil.

Ameriški časopisi.

Pred kratkim je izšla njujorška »New York Times« v doslej še nepoznanem obsegu. List je obsegal 192 strani znanega velikega ameriškega formata in prinesel po svoji vsebini cel leksikon. Številka se je tiskala v 565.000 izvodih in je celotna naklada tehtala 875.000 kilogramov. Posamezna številka je tehtala nekoliko nad 1 je pol kilograma.

Po svetu.

Sv. Francišku Asiškemu bodo na trgu S. Giovanni in Laterano postavili spomenik. Prihodnje bo vsa Italija slavila 700letnico njegove smrti.

Vlom pri sv. Petru v Rimu. Kakor smo že poročali, so 3. t. m. ponoči tatovi vlomili v zakladnico pri sv. Petru v Rimu in odnesli mnogo dragocenosti. Vlom se je izvršil skozi strop in so morali biti tatovi že več noči na delu. Razmere so jim morale biti zelo dobro znane. Splošno se domneva, da so krivci med raznimi stavbenimi delavci, ki so že več mesecev zaposleni v župnišču, ali pa morda med pomožnimi cerkveniki, ki so jih povodom sve-tega leta začasno nastavili. Zapri so doslej več oseb, med temi slikarskega asistenta Bel-linija, ki je imel svojo sobico nad zakladnico tik sobe, iz katere so roparji prodrli v zakladnico. Bellini pa taji vsako krivdo in iz-javlja, da ponoči ni ničesar slišal. V župnišču prenočuje stalno samo vratar. Le-ta pravi, da je ono noč slišal po trgu Sv. Marte hiteti avtomobil, kar je za ta del mesta nekaj ne-navadnega. Tudi javna straža je videla ta av-tomobil. V njem so po vsej priliki bežali ta-tovi po opravljenem delu. S plenom so mogli biti zadovoljni: odnesli so dragocene zlate kelihe, križe in druge predmete, posute z dragimi kameni. Med drugim so odnesli dra-goceni prstan, ki so ga o velikih praznikih natikali na prst kipa sv. Petra. Vsa rimska varnostna oblast je na nogah, da najde krivce in jim, če mogoče, otme dragoceni plen. Vatikanske kroge in posebno sv. očeta je do-godek zelo nemilo zadel.

V Perugi na Laškem so imeli doslej samo poletne visokošolske tečaje. Sedaj bo tam po-polna univerza.

V Torinu so otvorili prvo kemično raz-stavo. Odprta bo do 10. julija. Popust na že-leznicah.

Sladkorne pese v Italiji bo letos samo 43 do 44 odstotkov lanskega pridelka. Kulturna ploskev pese se je znižala od 130.000 na 55.000 hektarov.

Dobrote zračnega prometa. Indijski ma-haradža iz Grajfora je v Parizu zbolel. Brzo-javili so v London in par ur nato je bil pri maharadži že osebni zdravnik angleškega kralja Dawson of Pen.

Izkopavanja. Na špartanski Akropoli so odkopali trup vojaka s čelado v naravni ve-likosti. Dobro je ohranjen in spominja na naj-boljša dela egipčanskega kiparstva. Upajo, da bodo dobili še ostale odlomke in ves kip se-stavili.

Nikelj in kobalt se nahajata skoraj v vseh živalskih organih, tako je ugotovila pariška akademija znanosti. Zlasti se nahajata v je-trih, trebušni slinavki, dlaki, nohtih in rogo-vih. Rumenjak ju ima, beljak pa ne. Seveda so množine relativno majhne.

Amienska katedrala v nevarnosti. Voda je spodkopala trg pred katedralo v Amiensu in se ga je naenkrat vdrla 8 do 10 metrov globoko in 30 metrov na široko. Vdrtina sega skoraj do stopnic, ki vodijo v katedralo.

Konec maharadževega procesa. Indij-ska plesavka Blgum je ušla iz hiše svojega ljubimca, indorskega maharadža. Šla je k vele-trgovcu Bavla. Maharadža je najel ljudi, naj pripeljejo nezvesto plesavko nazaj. Napadli so avtomobil, v katerem sta sedela Blgum in Bavla, in so rekli plesavki, naj se vrne. Ni hotela. Nato so trgovca umorili, njo pa v obrazu pokvečili. Sodišče v Bombayu je tri napadavce obsodilo na smrt na vešalih, dva pa v dosmrtno ječo. Maharadža pa, ki je morivec najel in plačal, ni bil nič kaznovan, ker je kot vladar izven zakona.

Maščevalka matere. V Chicagu je ustrelila 15letna šolarica Lucila Wuench ljubimko očeta. Sodišče jo je oprostil. Zagovarjala se je: »Vzela mi je očeta, moji materi je prinesla žalost in bedo.« Oče in mati sta se spet sprijaznila.

La Fayette se je boril za svobodo Se-verne Amerike in je igral v začetku francoske revolucije precejšnjo vlogo. V njegovem rojstnem kraju Chavagnac v Auvergni so zasa-dili tedaj na dvorišču gradu, kjer je bil rojen, vrbo iz Mount-Vernona, rojstnega kraja osvoboditelja Amerike Washingtona. Grad La Fayettev je kupilo ameriško društvo La Fayette Memorial in je uredilo v njem zavetišče za sirote, deloma je pa namenjen francosko-ameriškem muzeju. Istočasno s to sveča-nostjo so v Mount Vernonu zasadili drevo iz domačega kraja La Fayetteovega.

Višek brezsrčnosti. 17letna Doroteja El-lington je ustrelila mater, ker ji je bila pre-povedala obisk plesišča. Od mrtve matere proč je šla naravnost na plesišče in je ple-sala vso noč. Ko so jo aretirali, se je hlinila, da je neumna. Sodnijski zdravniki so jo pa spoznali za duševno popolnoma zdravo in bo tudi temu primerno sojena.

Za alkohol. Zveza ameriških zdravnikov je zborovala v Atlantic City. Soglasno je iz-javila, da se odrekla načelom glede alkohola, izrečenim leta 1917. To pa zato, ker je alko-hol neobhodno potrebno sredstvo za ozdrav-ljenje marsikakšne bolezni. Obenem je zboro-vanje zahtevalo, naj se zakon o prohibiciji spremeni v toliko, da je zdravnikom dovoljeno oddajati gotovo množino alkohola bolnikom; sedaj se morajo strogo ravnati po predpisih, ki dovoljujejo samo minimalno količino vsa-kih deset dni.

Gospodarstvo.

Obresti predvojnih državnih obveznic.

Naša državna specialiteta so takozvani »leteči dolgovci« oni dolgovci namreč, ki jih ostaja država dolžna, namesto da bi splošno plačevala tekoče obveznosti za razne potrebe, dobave i. dr. tudi zasebnikom. Pri zadnji debati o proračunskih dvanajstih smo čuli o raznih vrstah letajočih dolgov. Zdi se mi pa, da se je na eno vrsto sploh pozabilo, ali pa se ne polaga nanjo vsled resignacije prizadetih zadostna važnost. Vsaj piscu teh vrst ni znano, da bi se bilo s kakšnim posebnim povdarmom zadnji čas v javnosti obravnavalo vprašanje o predvojnih avstrijskih državnih obveznicah in o plačilni obveznosti naše države glede izplačevanja obresti od teh obveznic. — Tako dobi državni letajoči dolg še en podnaslov na velikem debet-folijantu. Moramo si ta naslov zopet nekoliko približje ogledati.

Po členu 203. senžermenske mirovne pogodbe mora prevzeti naša država obveznosti avstrijske države na teritoriju onih pokrajin, ki so ji pripadle po razsulu avstro-ogrške monarhije. To določa expressis verbis 2. točka navedenega člena mirovne pogodbe, ki pravi izrečno, da mora vsaka izmed držav, ki ji pripade kako ozemlje nekdanje avstro-ogrške monarhije ali ki je nastala iz razpada te monarhije, vsteti Avstrijo, prevzeti del nezavaranega in s titrami (= vrednostnimi papirji, listinami) kritega (reprezentirajočega — po pog.) dolga stare avstrijske vlade po stanju z dne 28. julija 1914. Dalje določa navedeni čl. 203. mirovne pogodbe, da se mora glasiti prevzeti dolg na vrednost one države, ki ga je prevzela. Naša država je torej po mednarodni pogodbi vezana in dolžna prevzeti vse te predvojne obveznosti avstrijske države na našem ozemlju v dinarski valuti po stanju z dne 28. julija 1914. To bi bila morala naša država po mirovni pogodbi že davno izvršiti, a je pustila celo to obveznost — kakor nešteto drugih — neizpolnjeno, kar je seveda posebno izvrstno sredstvo, da se dvigne njen prestiž v državah, ki so sopodpisale mirovno pogodbo, in da pridobi naš ugled pred svetovnim forumom ter pri društvu narodov.

Kaj pa je storila naša država glede svojih obveznosti, ki jih je prevzela po mirovni pogodbi glede navedenih predvojnih dolgov? O, nekaj pač. Prvo je bilo, da je ustavila izplačevanje obresti od predvojnih avstr. državnih obveznic (obligacij). To se je zgodilo že nekako v prvi polovici leta 1919., torej v času, ko finance še niso bile strogo centralizirane, kot so danes. Kdo je kriv, da je bilo že takrat ustavljeno izplačevanje obresti? Odgovor na to bi bil jako zaželen. Morda nam ga poda — toda točno! — naša finančna delegacija v Ljubljani? Stojimo pred fait accompli. Zato moramo danes zahtevati od države odnosno od finančnega ministra, da takoj prizna svoj dolg od obresti predvojnih avstr. državnih obveznic.

Ker morda finančni minister sploh ne pozna določil mirovne pogodbe, naj nam dovoli, da citiramo, kaj pravi zadnji odstavek annexe k čl. 203. — Ondi stoji: Država, ki prevzame jamstvo za titre nekdanje avstrijske vlade, prevzame na-se tudi kupone in plačila anuitet teh titer, ki zapadejo (so zapadla) potem, ko je stopila v moč ta (t. j. mirovna) pogodba, in ki morda še niso bili plačani (-a).

Mirovna pogodba je stopila v veljavo dne 16. julija 1920. — Vzemimo, da se je smatralo — sicer ne vem po kakšnem pravu — izplačevanje obresti od predvojnih obligacij v interkalarni dobi med prvo polovico 1. 1919. do 16. julija 1920 na kakršenkoli način za neobvezno, je pa absolutno obvezno od onega dneva dalje, ko je stopila v veljavo in dobila

obvezno moč mirovna pogodba, t. j. od 16. julija 1920 dalje. — Nikake pravice nima torej država, še manj seveda kak finančni minister, zadrževati izplačevanje obresti in kuponov predvojnih državnih obveznic. Zato moramo z vso odločnostjo zahtevati da otvori finančni minister v prvem proračunu (dvanajstine v prihodnje odločno odklanjamo!) tudi postavko za državni dosedanj dol iz navedenega naslova, kakor tudi poskrbi za točno izplačevanje vseh obresti od predvojnih državnih obveznic v prihodnje — in sicer v dinarski valuti po stanju od 28. julija 1914, točno kakor veleba mirovna pogodba, ki vendar ni nepopisan kos papirja.

Glede zapadlih obresti 1919/20 vemo že naprej, kaj bo odgovoril finančni minister: da je nastopilo zastaranje. Po avstrijskih predpisih nastopi namreč doba zastaranja za nedvigljene obresti teh javnih papirjev v šestih letih. In pri nas država kaj rada upošteva stare avstrijske predpise, kadar govore njej — zlasti finančni politiki in upravi v prilog. Inače ne. Toda po našem mnenju niti za te obresti in obveznost plačila kuponov ne more biti govora o zastaranju, ker ne gre za kako zamujeno pravico iz navadnih, vsakdanjih razlogov, marveč je bila tu vis maior, ki je začasno ustavila izplačevanje, dokler se vprašanje ne uredi. Sedaj pa je vprašanje urejeno že pet dolgih let, ne da bi bila država le enkrat mignila, da hoče to rešeno vprašanje tudi izvršiti.

Uboje sirote, občine in njihovi ubožni zakladi, cerkve in prebendarji čakajo na izplačilo obresti od državnih obveznic. A država, ki bi bila morala vse to urediti v treh mesecih po podpisu mirovne pogodbe, ni čutila v petih letih potrebe, da bi po svojem finančnem ministru samo enkrat vsaj izjavila, da priznava svojo obveznost in da jo bo tudi izvršila, ne pa množila svoje letoče dolgove, ki bodo kmalu podobni letočim zmajem, kakršne spuščajo otroci ob vetru, da odlete čim višje v neznane daljave. Ali je potem čudno, da uživa naša država po vsem tem tako slab kredit v finančno nedosežnih državah, kot sta Anglija in Amerika?

Poštna hranilnica v l. 1924

Poštna hranilnica je ravnokar izdala svoje poslovno poročilo za leto 1924., iz katerega posnemamo sledeče:

V letu 1924. je funkcionirala poštna hranilnica skoro izključno kot čekovni zavod. Število lastnikov računov se je povečalo od 9985 dne 31. decembra 1923 na 11.306 dne 31. decembra 1924. Po posameznih filijalah so se razdelili računi dne 31. decembra 1924 sledeče (v oklepaju podatki za 31. dec. 1923): Ljubljana 3998 (3738), Zagreb 3718 (3342), Sarajevo 2577 (2472) in Belgrad 1013 (433). Tu je treba upoštevati, da je filijala v Belgradu začela poslovati 1. oktobra 1923 in 1. januarja letos se je pridružila cela Vojvodina, ki je doslej spadala pod zagrebško filijalo, filijali v Belgradu.

Promet po čekovnih računih je dosegel lani 31.622 milijonov dinarjev napram 26.400 milijonov v letu 1923. Celokupni promet po vseh računih poštne hranilnice je znašal 113.469 milijonov dinarjev (v letu 1923. samo 63.154 milijonov dinarjev).

Poštna hranilnica stoji že od 1. oktobra 1923 v zvezi s pošno upravo severo-ameriških Združenih držav. Poslanih je bilo lani iz Unije 443.416 dolarjev (okoli 34 milijonov dinarjev), iz Jugoslavije v Ameriko pa 16.104 dolarji (1:2 milijona dinarjev). Te vezi namravajo razširiti še na druge države.

Promet ljubljanske filijale je bil lani 8247 milijonov dinarjev (l. 1923. 8213 milijonov).

Iz bilance dne 31. decembra 1923 je razvidno, da so znašale vlog 405 milijonov dinarjev, rezervni fond pa 5 milijonov dinarjev. Vloge pri ljubljanski filijali so bile 69 milijonov dinarjev. — Med aktivni je izkazana blagajna s 29 milijoni, gotovina pri Narodni banki pa s 40 milijoni dinarjev. Naložbe pri denarnih zavodih so znašale 299 milijonov dinarjev. Od gotovine v blagajni odpade na ljubljansko filijalo 7 milijonov, pri Narodni banki 7 milijonov dinarjev. Krediti denarnim zavodom pri ljubljanski filijali so dosegli 95 milijonov dinarjev.

Cisti dobiček je znašal za l. 1924. 18 milijonov 419.652 dinarjev (filijale Belgrad 5 milijonov 756.357 dinarjev, Sarajevo 5.539.755 dinarjev, Zagreb 3.637.480 dinarjev in Ljubljana 3.486.059 dinarjev). Od čistega dobička se je dodelilo rezervnemu fondu 5.525.896 dinarjev, državna blagajna pa je prejela 11 milijonov 604.381 dinarjev.

Indeks cen v veletrgovini za mesec junij 1925. Belgrajski »Privredni pregled« je izračunal indeksno številko v mesecu juniju t. l. na 1842. Indeks je bil v mesecu maju t. l. 1933 in je torej na junij 1925 nazadoval za 112 točk, t. j. za 6 odstotkov. Indeks posameznih skupin je bil v juniju t. l.: poljedelski produkti 2217 (v maju 2236), živina in meso 1742 (v maju 1737), sadje in produkti 1646 (v maju 1926), gradbeni material 1972 (2200), kolonijalno blago 1519 (1529) in industrijski izdelki 1954 (1971). Iz teh številk je razvidno, da povišane postavke novega carinskega tarifa še niso vplivale na formiranje indeksa cen. Posledice teh zvišanih postavk pa se bodo gotovo pokazale pri indeksu za mesec julij 1925.

Stabilizacija dinarja. Kakor vedo poročati belgrajski gospodarski listi, se je finančno ministrstvo odločilo izvršiti stabilizacijo dinarja na bazi 9.

Prevoz inozemskega premoga. Poleg že omenjenih iztovornih postaj so označene še sledeče: Novo mesto, Ljutomer, Petrovče, Rogatec, Mislinje in Škofljica.

Potrjena poravnava. Potrjuje se poravnava sklenjena med prezadolženim Antonom Thalerjem, trgovcem z avtomobili, bencinom itd. na Glincah pri Viču, in njegovimi upniki.

Vinska razstava v Sibeniku. V Sibeniku se vrši od 26. julija do 26. avgusta 1925 vinska razstava kot del Jadranske razstave v Splitu.

Prometne omejitve (veljavne od 1. julija 1925). Jugoslavija. A. Ravnateljstvo državnih železnic Ljubljana. 1. Prevzemanje in odprema pošiljk živih živali v vagonih tovornih za postajo Veržej ni dovoljeno. 2. Na postaji Bistrica-Bohinjsko jezero se morejo za izvoz skrozi Podbrdo cariniti samo pošiljke iz postaj proge Dobrava-Vintgar-Bistrica-Bohinjsko jezero. 3. Na postaji Rakek se morejo cariniti samo one izvozne pošiljke, ki so podvržene veterinarstvu pregledu ter pošiljke za izvoz v Italijo, predane na postajah proge Brezovica-Rakek. 4. Na postaji Celje se morejo cariniti samo pošiljke predane na postajah proge Celje-Dravograd, oziroma one uvozne pošiljke, ki so odrejene za te postaje. 5. Na postaji Prevalje se morejo cariniti samo one izvozne pošiljke za Avstrijo in za tranzit, ki so predane za izvoz na postajah proge Dravograd-Meža-Prevalje. — B. Ravnateljstvo državnih železnic Zagreb. 1. Odprema blaga za pristanišče v reški luki Thon di Revel za sedaj še ni dovoljena. 2. Direktni promet med postajo Fiume (ali Fiume loco SHS) in postajo Sušak po obalnem tiru za sedaj ni mogoč. Stranke, ki žele odpremiti pošiljke iz Sušaka na Reko ali obratno, morajo predpisati v tovrnem listu smer pota via Bakar. 3. Za postajo Sušak se morejo poslati le pošiljke, ki se glasijo za Sušak loco ali za neposredno s parobrodom (po morju). Pošiljke, ki se glasijo za Fiume loco, Fiume SHS loco ali

Fiume tranzit se ne morejo pošiljati na ocarinjanje na postajo Sušak, ker je neposredni železniški promet za Reko po obalnem tiru za sedaj še nemogoč. Take pošiljke se morejo cariniti na postaji Fiume SHS loco, kjer je naša carinarnica. 4. Za postajo Bakar se morejo poslati samo one pošiljke, ki se glasijo za Bakar loco. Obenem se morajo stranke same pobrigati za carinenje, ker je treba pošiljke v svrhu carinenja prevoziti s cestnimi vozovi na carinarnico v mestu Bakar. Subotičko kakor belgrajsko ravnateljstvo ne javljata nobenih omejitev. Reekspedicija vozno-tovornega blaga vtvorjenega v zaprtih vagonih za Bosanski Brod loco in tranzit v Bosno, Hercegovino in Dalmacijo se prepoveduje. — Italija. Reekspedicija na postajah Postumia rotte Gin Panisio ni dovoljena. Reekspedicije voznotovornih pošiljk na postaji Piedicelle niso dovoljene in se morejo take pošiljke reekspedirati šele na postaji Gorizia-Monte Santo. — Avstrija. Reekspedicija sploh ni dovoljena na postajah: Rosenbach, Lawamünd in Tarvis. Izjema so pošiljke žive živine na postaji Rosenbach. — Romunija. Dne 5. junija t. l. je bil odprt blagovni promet med našimi in romunskimi železnicami, skozi Zombolj. Neposreden promet z Bolgarijo ni vpstavljen. Pošiljke se morejo predati samo do obmejne postaje Caribrod. Neposreden promet z Grčijo ni vpstavljen. Tovorni listi se morajo glasiti na postajo Djevdjelija, kjer se morajo izkupiti in nanovo predati pošiljke z grškimi tovrnimi listi za namembno postajo v Grčiji.

Lesna konferenca nasledstvenih držav. Z Dunaja poročajo, da se bo v kratkem tam vršila mednarodna konferenca producentov in trgovcev. Program je sledeč: odprava omejitev izvoza lesa, znižanje izvoznih tarif, ugotovitev enotnih tarif za les med nasledstvenimi državami in z ostalim inozemstvom itd. Vendar pa termin še ni določen.

Konkurzi v Nemčiji. V teku meseca junija t. l. je bilo v Nemčiji prijavljenih 709 konkurzov napram 775 v maju t. l. Skupno je bilo v prvem polletju 1925 razglašanih 4354 konkurzov, medtem ko jih je v drugi polovici lanskega leta bilo 4536, v drugi polovici lanskega leta pa 1836.

BORZA.

Dne 6. julija.

DENAR.

Zagreb. Italija 2.17—2.20 (2.06), London 277—280 (279.25), Newyork 58.84—57.64 (57.20), Pariz 2.625—2.815, Praga 1.6945—1.7185 (1.7025), Dunaj 8.025—8.145 (8.07), Curih 11.125—11.225 (11.14), Amsterdam 23.10—23.40.

Curih. Belgrad 8.95 (8.96), Pešta 0.7255, Berlin 1.227, Italija 19.25 (18.40), London 23.05 (25.06), Newyork 515.50 (515.50), Pariz 24.60 (24.15), Praga 15.275 (15.28), Dunaj 72.55 (72.60), Bukarešt 2.375, Sofija 3.725.

Dunaj. Devize: Belgrad 1234.5—1238.5, Budimpešta 154.30—154.70, London 34.48—34.58, Milan 26.64—26.76, Newyork 709.35—711.85, Pariz 33.72—34.28, Varšava 135.87—136.25. — Valute: Dolarji 706—710, angleški funt 34.42—34.58, lira 26.75—26.85, dinar 1232—1238, češkoslovaška kruna 2099.50—2111.50.

Praga. Borza danes radi praznika ni poslovala.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

Ljubljana. 7 odst. inv. posojilo 63 (den.), vojna odškodnina 235 (den.), Celjska pos. zaklj. 202, Lj. kreditna 226—265, Merkantilna 101—105, Prastrediona 800—806, Slavenska 68 (den.), Kreditni zavod 175—185, Strojne tovarne 134 (bl.), Veveče 100—110, Stavbna družba 265—280, 4 in pol odst. zastavni listi 20 (den.), 4 in pol odst. kom. zadolžnice 20 (den.). — Eksekutivna prodaja: 200 delnic Lj. kreditne 235—260, zaklj. 235.

Zagreb. Hrv. eskomptna 103—103.50, Kreditna, Zagreb 104—105, Hipobanka 56—57, Jugobanka 98—100, Prastrediona 800—810, Slavenska 69—70, Lj. kreditna 235—255, Eksploatacija 28—29, Šečera 470—475, Nihag 45, Gutmann 350, Slavonija 39.50—40.50, Trbovlje 320—325, Veveče 100, 7 odst. inv. pos. 65, vojna odškodnina 240—244.

Dunaj. Efekti: Živnostenska 62.2, Alpine 31.7, Greinitz 14.8, Kranjska industrijska družba 51.5, Trbovlje 43 ex coupon, Hrv. eskomptna 16.7, Leykam 12.8, Hipobanka, Zagreb 6.8, Avstrijske tovarne za dušik 18.5 ex coupon, Gutmann 53, Mundus 90 ex coupon, Slavex 18, Slavonija 5.85.

Otroka kapitana Granta.

(Potovanje okoli sveta.)

Francoski spisal Jules Verne. — Poslovenil A. B.

»Posebno pa, kadar občuduje »Duncana«,« mu je ponagajal Glenarvan.

»Duncan« pa tudi zasluži, da ga občuduje,« je odgovoril John.

»Pri moji veri, če si že tako ponosen na svojo jahto, me pa mika, da si jo ogledam prav do dna. Radovedna sem, kako se počutijo naši mornarji v podpalubju.«

»Izvrstno, lady,« je dejal John; »zdi se jim, da so kakor doma.«

»Saj so doma, čisto doma, draga Helena,« je pripomnil lord Glenarvan. »Ta-le jahta je košček naše stare Škotske! To je delec, ki se je odtrgal od naše ljube dumbartonske grofije, in ki plava po čudnem naključju; Škotske, naše drage Škotske, nismo zapustili: To je grad Malcolm, to je Lomondsko jezero, to je naš dom.«

»Če je tako, pa nam razkaži svoj grad, dragi Edvard,« se je pošalila lady Helena.

»Kakor želiš, ženka,« je odgovoril Glenarvan, »vendar pa dovoli, da obvestim preje gospoda Olbinetta.«

Ladijski »upravitelj«, gospod Olbinett, je bil hkrati tudi izborni kuhar. Svoje dolžnosti je izpolnjeval jadrno in razumno. Takoj je prihitel, ko ga je gospodar poklical.

»Olbinett, predno gremo h kosilu, se malo spre-

hodimo,« mu je naročil Glenarvan, kakor da gre za sprehod do Tarbeta ali do Katrinskega jezera; »upam, da bo kosilo pripravljeno, ko pridemo nazaj.«

Olbinett se je dostojanstveno priklonil.

»Ali nas ne boste spremili, major?« je vprašala lady Helena.

»Če vam je drago, zakaj ne,« je odvrnil Mac Nebbs.

»O, major je zaverovan v krožke dima, ki jih puha svoje cigare,« se je vmešal lord Glenarvan; »nikar ga ne molimo; povem vam, takšen kadilec je, da ne najde para, miss Mary. Vedno kadi, še kadar spi.«

Major je priklimal, ostali gostje Glenarvanovi pa so stopili v podpalubje.

Mac Nebbs je ostal sam in po svoji navadi kramljal sam s seboj, ne da bi se razburjal, seveda. Zavijal se je v vedno gostejše oblake; sedel je nepremično in strmel na brazdo, ki jo je puščala ladja za seboj. Po nekoliko minutah nemega opazovanja se je obrnil in zagledal pred seboj obraz čisto neznan osebe. Če bi ga mogla kaka stvar presenetiti, bi ga brez dvoma presenetilo to srečanje, zakaj ta-le popotnik je bil na ladji čisto neznan.

Suhljatemu dolginu je moglo biti kakih štirideset let; podoben je bil dolgemu žeblju z debelo glavo; glava mu je bila zares široka in močna, želo visoko, nos precej dolg, usta velika, brada zelo izrazito zakriviljena. Male oči so se izgubljale za ogromnimi okroglimi naočniki, v njegovem pogledu je bilo nekaj neizrazitega; tko pogled imajo navadno niktalopi, kakor pravijo učenjaki ljudem, ki vidijo tudi ponoči. Vsaka poteza njegovega obraza je govorila, da je možakar razumen in dobrovoljen: ni imel odurnega iz-

raza onih resnih ljudi, ki se ne smejejo nikoli, iz principa, menda zato, da bi ta zunanja maska zakrivala notranjo revščino. Kaj še! Prostodušnost in neprisiljenost neznančeva sta z gotovostjo pričali, da jemlje ljudi in stvari od njih dobre plati. Ne da bi bil mož spregovoril, bi človek že stavil, da je zgovoren, predvsem pa razmišljen kot ljudje, ki ne vidijo tega, kar gledajo, ki ne slišijo tega, kar poslušajo. Na glavi mu je čepela popotna čepica, na nogah pa je imel težke rumene čevlje in usnjene golenice. Hlače in suknjič sta iz žameta kostanjeve barve, brez števila žepov je napojenjenih z zapiski, koledarčki, beležnicami, listnicami in podobno nepotrebno, pa sitno drobnjarijo, ne da bi omenili še daljnogled, ki mu visi na vrvi.

Neznaneča živalmost je čudno nasprotovala majorjevi mirnosti; vrtel se je okoli Mac Nabbsa, ga pogledoval, vpraševal z očmi, ne da bi se majorju zdelo vredno povprašati ga, odkod in kam, zakaj na »Duncanovome« krovu.

Ko je skrivnostna oseba sprevidela, da je vse prizadevanje zaman, ker se major prav nič ne zmeni, je pograbila za daljnogled, ki je v vsej svoji dolžini meril nad en meter, in ga namerila na tisto črto, kjer se nebo in voda zlivata v eno. Pri tem je stal razkoračen in nepremično ko telegrafski drog na cesarski cesti; tako je opazoval pet, šest minut, nato je povsili daljnogled in ga postavil predse na tla ter se oprl nanj ko na palico; hipoma so posamezni predeli skočili drug v drugega, daljnogled se je skrajšal, novemu popotniku pa je zmanjkalo opore in malo da ni telebnil na tla pred glavni jambor.

(Dalie sledi.)

Naročila pri Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani. Ljudske knjižnice 19. zvezek: »Kazan, Volčji pes.« Cena broš. Din 18.—, vez. Din 30.—. 20. zvezek: »Kralj gor.« Cena broš. Din 18.—, vez. Din 30.—.

BLAGO.

Ljubljana, Les: Zaboji za slive, 22 in pol, fco nakladalna postaja Slov. 5.50 (bl.); zaboji za slive, 25, fco nakl. post. Slov. 7.50 (bl.); zaboji za slive, 30, fco nakl. post. Slov. 11 (bl.); zaboji za slive, 33, fco nakl. post. Slov. 11.50 (bl.); oglje bukovo, 1a, fco meja 98 (bl.); bukova drva, 1 m dolž, lanska sečnja, fco Skopje 75 vag., zaklj. 30. — Zito in poljski pridelki: Pšenica Hard-winter II., fco Postojna trans. 410 (bl.); koruza sremška, fco nakl. postaja 180 (bl.); oves, 1a, stari, fco Ljubljana 325 (den.); oves novi, par. Ljubljana 250 (den.).

Dopisi.

Tržič. (Obrtna razstava). Za obrtno razstavo je vedno večje zanimanje, ker posetniki vidijo zares lepe izdelke, kakršnih marsikdo ni pričakoval. Zelo pomembno je to, ker so vsi izdelki večinoma ročnega dela. Takoj pri vstopu vidimo lepe izdelke iz trdega in mehkega lesa mizarjskega mojstra g. I. Sitarja iz Križa. Na sredi dvorane stoji vrtni šotor, štedilniki itd., delo g. A. Markiča, ključavničarja v Tržiču. Lepo sliko vseh barvnih kož nam nudi zadruga »Runoc«. Prav lično spalnico nam je pokazal g. Vinko Zupan, mizarjski mojster v Tržiču. Oddelek g. Konrada Mehleta, čevljarjskega mojstra, naravnost prinese vsakega posetnika, da občuduje vsakovrstne izdelke ročnega dela. Tvrđka Kajetan F. Ahačič nam nudi vsakovrstne kose, srpe itd. Fužinar Niko Ahačič je razstavil različne sekire za tesarje in domačo porabo. Sodarstvo lepega in trpečnega izdelka je proizvod g. Al. Božiča, Bistrica. Težke gorske čevlje nam je pokazal g. I. Tišler, vsakovrstne lahke pa g. A. Kralj. Skrivnostno čevljarstvo umetnost je pokazal g. L. Pogačar. Raznovrstne bakrene kotle, namizne posode za cvetje nudi kleparski mojster g. F. Sramek. G. I. Anzelj, Kranj, razpolaga z različnimi ščetkami. Oddelek krojaškega mojstra I. Toporiša nam kaže prave jerhaste hlače ročnega dela, lovski jopiči, rožast baržunast telovnik itd. Lepe obleke vidimo tudi pri g. I. Valjavcu, krojaškem mojstru. Vsakdo bčuduje tudi krasne izdelke kamnoseka g. I. Kocjančiča, Črniče. Dežnike vseh vrst, med njimi tudi rdeče za narodno nošo, nam nudi g. Vika Lupša, Križ. G. T. Markun pa je pokazal voz iz trdega lesa domačega dela. — Jako pomembne pa so risbe čevljarjskih vajencev. Priporočamo, da si vsako ogleda to razstavo in nikomur ne bode treba ugibati, kam naj se obrne s svojim naročilom.

Cerkveni vestnik.

Duhovne vaje za učiteljice in uradnice (bivše gojenke Lichtenhurnovega zavoda) se prične dne 6. avgusta zvečer ob 6 in trajajo do 10. avgusta zjutraj. Vodil jih bo g. Ludovik Šavelj, C. M. Vse, ki se jih hočejo udeležiti, naj se po možnosti do

1. avgusta priglase vodstvu zavoda. Vabljeni so tudi one, ki niso bile gojenke tega zavoda.

Dijaški vestnik.

Akademikom in srednješolcem! Ker nameravamo prirediti posebno dijaško številko »Ilustriranega Slovence«, prosimo, da nam dokažete fotografije iz katerekoli panoge dijaškega življenja in udeleževanja (Orli, telovadba, izleti, kongregacije, dramatične prireditve itd.). Biti mora res samo delo katoliškega dijaštva. Napišite zraven, kaj predstavlja slika. Slike boste dobili nazaj. Pošljite gotovo do 20. julija t. l. na Slov. dij. zvezo, Ljubljana, Miklošičeva cesta 5. — Dij. zveza.

Glasba.

Koncertna turneja »Slovenskega kvarteta« v Prekmurje. V času od 10. do 19. julija priredi »Slovenski kvartet«, gg. Banovec, Pečenko, Za' vršan, Zupan koncertno turnejo po Prekmurju. Koncerti se bodo vršili v Ptuj, Ormož, Čakovcu, Dolnji Lendavi, Ljutomeru, Murski Soboti, Gor. Radgoni, Radenci in Slov. Bistrici. Ta splošno znana in priznana pevska enota, ki razpolaga z izbranimi glasovi in se ponaša s prvovrstnim prednašanjem, si je nadela nalogo, da ponese našo pesem v Vrazovo domovino, tja, kjer je stekla zibelka slovenske pesmi. Dosedanji nastopi »Slovenskega kvarteta« jamčijo, da bo izvršil stavljenjo si nalogo tako častno, kakor je to dokazal s svojo letošnjo turnejo po Goriškem, ki je bila pravi triumfalni pohod slovenske pesmi.

Naznanila.

Trgovski nameščenci in uradniki se vabijo na sestanek, ki se vrši v sredo 8. julija ob pol 9 zvečer v prostorih Gremija trgovcev v Ljubljani, Aleksandrova cesta (palača Ljubljanske kreditne banke, vhod nasproti kino »Ideal«). Na dnevnem redu je razgovor o volitvah v Obrtno sodišče. K polnoštevilni udeležbi vabi Pomočniški zbor gremija trgovcev v Ljubljani.

Trgovsko društvo Merkur v Ljubljani opozarja članstvo, da se vrši izlet v Lesce in Vintgar v nedeljo, dne 12. julija z odhodom ob 6.43 zjutraj z glavnega kolodvora ob vsakem vremenu. Obvezne prijave za celodnevno udeležbo do najkasneje sredo dne 8. julija. — Odbor.

Družba sv. Elizabete. Osrednji svet družbe sv. Elizabete ima danes redno mesečno sejo ob 4 popoldne.

Turistika in sport.

Ilirija : Olimpia (Reka) 3 : 0 in 0 : 2. — Reški prvak Olimpia je dokazal svojo dobro formo

in opravičil svoj renome šele v nedeljo, v drugem nastopu proti našemu prvaku. Medtem ko se prvi dan gostje niso mogli uveljaviti, ker je Ilirija s svojo izvrstno skupno igro in pravilno uporabljenim prizemno kombinacijo popolnoma obvladala igrišče ter sigurno zmagala z 3 : 0, so napravili drugi dan posebno tekmo drugega polčasa dober utis. Pokazali so sigurno stoping, lepo igro z glavo, hiter start in voljo do zmage. Posebno se je odlikovala ožja obramba in v njej posebej golman. Halfi so bili hitri in požrtvovalni, napadalna vrsta zelo prodorna, vendar negotovega strela. V splošnem simpatično, dobro moštvo, ki bo pri nas tudi v bodoče dobrodošel gost. — Kakor že omenjeno, je prvi dan dominirala na igrišču Ilirija, ki je podala vzorno kombinacijsko igro. Celo moštvo je igralo kot en mož. Edino pred golom je Omana precej zasledovala smola, Pevalek I pa je bil premočno energičen. Vse tri gole je dosegel Doberlet, ki se je vnovič pokazal kot najprodornejši napadalec. Halfi Ilirije so bili ta dan znatno nad isto formacijo Rečanov, obrambi sta si bili enaki. Drugi dan je nastopila Ilirija brez Ladota, za katerega je vskočil v zadnjem hipu Pleš I od Hermesa, dočim sta morala Pogačar in Doberlet koncem prvega polčasa izstopiti vsled starih poškodb. Moštvo nato ni imelo več polne vrednosti in je moralo polagoma prepustiti inicijativo gostom, ki so proti koncu dosegli oba gola. Posebno treba omeniti še oba dni izvrstno igro Beltrama. — V soboto je vodil igro sodnik Hus, v nedeljo Vodišek. Ne eden ne drugi ni mogel popolnoma zadovoljiti.

Jugoslavija (Belgrad) : Gradjanski SK (Zagreb) 3 : 2. Odločilna tekma za nogometno prvenstvo države se je odigrala v nedeljo v Zagrebu na igrišču Gradjanskega. Prireditvi je prisostvovalo okrog 12.000 ljudi, med njimi velik del iz Belgrada, Ljubljane in drugih mest. Pred tekmo je izročila zagrebška nogometna podzveza Gradjanskemu kot svojemu prvaku za leto 1924—25 srebrni pokal, nato pa general Matić v zastopstvu prodal zlati kraljev pokal zagrebški nogometni podzvezi kot zmagovalcu v lanskim pokalnem tekmah podzveznih reprezentancijskih moštvev. — Publika je v glavnem prišla na svoj račun. Prisostvovala je skrajno napeti in ogorčeni, vendar korektni borbi, ki je tudi v sportnem oziru stala na odlični stopnji. Jugoslavija je bila boljše moštvo ter je zmago dočela zaslužila. Njena igra je bila v splošnem koristnejša, kombinacija bolj precizna kot pri Gradjanskem. Odrekli so ji mestoma le notranji napadalec in streljanje na gol. Gradjanski SK, fizično daleko močnejše moštvo, je zaostajalo za Belgrajčani tudi v hitrosti in startu. V drugem polčasu, ko sta zamenjala svoji mesti Dasović (levi branilec) in Mantler (leva zveza), je postal odpor Zagrebčanov večji in izvrstni obrambni trio Jugoslavije Nemes — Ivković — Petrović je moral rešiti marsikatero težko nalogo. Gradjanskemu se je faktično posrečilo 10 minut pred potekom normalnega časa izravnati ter obrzati ta izid do konca. V dvakrat 15 minutnem podaljku je nato po 6 minutah dosegla Jugoslavija odločilni gol po Petkoviću. Mo-

štvo se je umaknilo nato v defenzivo ter z uspehom odbijalo ofenzivo Zagrebčanov. — Igro je vodil dobro in objektivno subotški sodnik Mazič.

Se enkrat spor v ljubljanski sekciji zbora nogometnih sodnikov. V »Jutru« z dne 4. julija brani g. T. Z. trdovratno svoje stališče, odnosno stališče »Jutra« v sporu v ljubljanski sekciji ZNS. Kakor so bili vsi njegovi dosedanja argumenti v tej stvari enostranski, tako je tudi tokrat poskal iz dveh dopisov ZNS v Zagrebu, ki mu jih je stavil na razpolago novi odbor, le ono, s čemur more kolikor toliko opravičiti svoje stališče. Tako bi n. pr. lahko nadaljeval citat iz pisma z dne 22. junija s sklepom o anuliranju nepravilnega suspensa treh tukajšnjih sodnikov, ki se prične z besedami »diže se suspens gg. V. c. itd., in torej jasno ovrže njegovo interpretacijo dopisa z dne 23. junija. — Citirani izvelek iz zapisnika odborove seje upravnega odbora ZNS v Zagrebu z dne 22. junija je glede informacij, ki jih je podal v Zagrebu g. V., površen in netočen. G. V. je 22. junija istočasno oddal pismeno poročilo starega odbora, katero je čital svojčas tudi g. Z. V tem dopisu stoji točno in popolnoma nedvoumno, da je u. o. ljubljanske sekcije sklenil (ne objavil), da se vrši skupščina 8. t. m. Da bi bil g. V. takorekoč od rok do ust govoril drugo kot je predložil pismeno, je izključeno. Glede »priznanja« novega odbora, govori neoporečno za pravilnost mojega stališča, namreč da ta odbor ni bil priznan, sklep ZNS z dne 1. julija (Slovenec 3. julija), tudi ako bi se tekom razprave na tej seji ne bilo izrecno omenilo, da novi odbor ni priznan. — Očitke pristranosti je izjavil g. Z. sam s tem, da se je brezpogojno izjavil za eno obeh strank. Pri tem naj pribežim, da je zahteval stari odbor sekcije od lista le lojalnosti, oziroma nevtralnosti. Da je bila ta želja zaman, je znano. — Upam, da je s tem ta zadeva zaključena tudi za mene. — E. B.

Drzen tat. Gostje so se vračali po večerji Afriške družbe iz znane restavracije Troca' dero v Londonu. Med njimi tudi vojvoda in vojvodinja York kot zastopnika angleškega kralja. Naenkrat skoči iz množice gledavcev nekdo proti gospe Goldman, znani angleški aristokratini, in ji iztrga iz vratnega nakitja diamantni obsek. Preden se je kdo zavedel, je dotičnik že izginil.

Polzvedovanje.

Na beneški noči 28. junija t. l. se je našla na Bledu ročna torbica z denarjem. Naslov se izve v upravi »Slovenca«.

Ušel je snopi pes (»Zwergdackel«), ki čuje na ime »Snaki«, brez znamke iz stanovanja. Kdor bi ga dobil, naj ga izroči tvrdki Kostevec na sv. Petra cesti.

Specialna mehanična delavnica za popravo pisalnih, računskih in drugih strojev LUDOVIK BARAGA Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 6

Telefon št. 650

UČENEC

Primer. šolsko izobrazbo, za manufakturno trgovstvo v Ljubljani, ob lastni oskrbi, se sprejme. — Ponudbe na upravo pod: »Poštenost 24«.

PRIKROJEVALKO,

direktrice za izdelovalnico perila, ženskega in moškega (samo prvovrstno moč), se išče. — Ponudbe na upravo lista pod: »Perilo« št. 4094.

Za dva popoldneva v tednu se sprejme dobra

STENOGRAFINJA in TIPKARICA

za nemščino. Istotam kupim dobro ohranjen pisalni stroj znamke »Underwood«. Ponudbe pod »Underwood« na »APOLLO«, Ljubljana, Stari trg št. 19, II. nadstropje.

GOSPODIČNA

pridna, dobra in zanesljiva, simpatične zunanosti, ne-omadeževane preteklosti — zmožna nemščine s čedno pisavo, sposobna voditi redno gospodinjstvo in kuhati, se sprejme. Imeti mora veselje do otrok, ker jim je umrla mamica. Ponudbe pod šifro: »Stalno« št. 7266 na upravo »Slovenca«.

FANT

star 16 let, s trg. težajem in ljudsko šolo, išče mesta učenca v trgovini na deželi. — Naslov pove uprava lista pod 4367.

Proda se popolnoma novo mizarско orodje

po nizki ceni. Blatnik Franc, Ratje št. 13, pošta Struže, Dolenjsko.

POZOR!

V nedeljo dne 6. t. m. se je izgubil od gostilne pri »Šestici« do pred magistrata šop ključev na srebrni verižici. Ker so ključji za najditelja brezpomembni, se naproša, da se iste odda proti nagradi upravi lista.

Dve trafiki

se oddata v najem na sejmicih ob priliki letošnjega velesejma. Ponudbe naj se predlože do 11. julija ravnateljstvu velesejmske urada v Ljubljani.

Naprodaj je večja množina

kolarskega lesa

tračna žaga (Bandsäge). Naslov pri upravi pod št. 4381.

Prodaj takoj po ugodni ceni družinsko HIŠO z vrtom. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 4353.

NAPRODAJ LEPO POSESTVO

z gospodarskim poslopjem, pridelkom in premičninami tik glavne ceste in železnice četrte ure od Litijske, za 10 glav živine. Več se poizve pri fotografu ROŽON, Litijska

OTROŠKI VOZIČKI,

dvokolesa, motorji, preumatika, najceneje. Sprejemajo se vsa popravila. — Prodaja na obroke, ceniki franko. TRIBUNA, F. B. L. — tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

POZOR!

Ostanki za perilo

so naprodaj po polovični ali zelo znižani ceni. Ne zamudite ugodne prilike! Resljeva cesta 30, I. nad., desno.

Motorno kolo

2 1/2 HP z dvema prestavama in prostim tekmo, v zelo dobrem stanju se radi nadštevila ceno prodaj. G. Kordon, Gor. Logatec.

RAZPIS.

Odda se delo kritja ca. 300 m² pocinkano pločevinasto strehe iz pločevine št. 18 na zvoniku podružnice cerkve v CRNGROBU »ZUPNI URAD STARA LOKA pri škofiji Loka«, do pri škofiji Loka z vsem delom in materialom. — Nadalje se odda TESARSKO DELO za popravo strešnega stola istotam brez dodaje materiala in lesa za odre. Tesarsko delo se izvrši v režiji; ponudbene cene za tesarsko delo naj se stavijo za uro. — Ofrte je vpsolati na naslov: 11. ure dopoldne dne 26. julija 1925.

Išče se samostoj. simpatična

GOSPODINJA

srednjih let, k manjšemu podjetju, brez otrok za stalno. — Naslov pove uprava lista pod št. 4369.

Fižol vseh vrst,

suhe gobe, repno seme, kumna, mravljična jajca in druge pridelke kupuje Sever & Komp., Ljubljana. Cene spo- ročamo na zahtevo. —

Marija Rutner roj. Jurca

trgovka in posestnica

nenadoma preminula.

V Ljubljani, 6. julija 1925.

ŽALUJOČI OSTALI.

Vsem znancem, prijateljem in sorodnikom javljamo tužno vest, da je naša predobra mamica, sestra, hčerka, tašča, stara mamica, sva-kinja in teta, gospa

Električne tvornice

Škodovih zavodov

v Plznu.

Zastopstvo za Jugoslavijo:

Ljubljana, Šelenburgova 7, hiša Jadranske banke.

Dobavljajo: najsolidnejše in najcenejše elektromotorje, turbogeneratorje in vse ostale električne stroje.

Grade: električne centrale, električne železnice, cukrarne, pivovarne, rudniške naprave itd. itd.

Obračajte se v vseh primerih na pisarno v Ljubljani! Poset inženirja brezplačno na razpolago.

V globoki žalosti naznanjamo, da nam je naša srčnoljubljena, dobra mati, stara mati, tašča in teta, gospa

Marija Binder

zasebnica,

v nedeljo dne 5. t. m. ob 3 popoldne, po dolgi in mučni bolezni, previdena s tolažili sv. vere, mirno preminula.

Pogreb drage pokojnice bo v torek, dne 7. t. m. ob pol 5 popoldne iz hiše žalosti, Šlomska ul. 16 na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana - Graz, dne 6. julija 1925.

Karl Binder

sin.

Marija Umschaden roj. Binder

hčerka.

Vsi vnuki in vnučkinje.

Brez posebnega obvestila.

Gusti Binder

sin.

Karl Umschaden

zet.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Umrta nam je naša mati, gospa

JULIJA ČOPIČ roj. SCHMIDT

po mukepolni bolezni, previdena s svetimi zakramenti, v 73. letu svoje starosti.

Pogreb blagopokojne bo dne 8. julija ob 3. uri popoldne iz Vrhovčeve ulice št. 12.

V Ljubljani, dne 8. julija 1925.

Hinko, Rudolf, Silvio, Joško, Avgust, sinovi.

Ana, hčerka.